



IN DE GEEST VAN DE WEDSTRIJD FLUITEN

Een onderzoek naar de naleving van de regelgeving
door clubscheidsrechters in het amateurvoetbal

Naam: Daan Verkaik

Studentnummer: 5715865

Opleiding: Master Sportbeleid en Sportmanagement

Onderwijsinstelling: Universiteit Utrecht

Afstudeerbegeleider: Arnout Geeraert

Tweede lezer: Maarten van Bottenburg

Datum: 14-06-2022



**Utrecht
University**

Voorwoord

Beste Lezer,

Voor u ligt het eindproduct van mijn masterthesis waarmee ik de twee jaar als student MSc Sportbeleid en Sportmanagement aan de Universiteit Utrecht afsluit. Al voelt het niet alleen als een afsluiting van de laatste twee jaar van de master en de BSc Sociologie daarvoor, maar van mijn algehele periode als student. Zo heb ik bijgedragen aan de ontwikkeling van de universiteit door plaats te nemen in het bestuur van een studievereniging, de faculteitsraad van Sociale Wetenschappen en ben ik onderdeel geweest van het Universiteitsfonds. Daarnaast was ik de afgelopen twee jaar werkzaam bij Service Organisatie NederlandSport waar ik alle ruimte heb gekregen om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de sport en de groei van de organisatie. Al die ervaringen hebben bijgedragen aan mijn ontwikkeling als student, maar ook zeker als persoon en daarvoor ben ik ook iedereen dankbaar met wie ik in de afgelopen jaren heb mogen samenwerken.

Met dit onderzoek hoop ik mijn ontwikkeling als student kenbaar te maken door een gedegen onderzoek neer te zetten die uiteindelijk een bijdrage levert aan het amateurvoetbal in Nederland. Daarnaast is het voor de mensen om mij heen een manier om te zien waar ik de afgelopen tijd zo druk mee ben geweest. Het resultaat wat voor u ligt, is dan ook echt iets waar ik trots op ben en wat ik graag wil delen. Echter, is dit onderzoek niet zonder hulp tot stand gekomen. Graag wil ik daarom een aantal mensen bedanken voor de tijd en inzet.

Allereerst wil ik de respondenten binnen dit onderzoek, de clubscheidsrechters, bedanken voor deelname. Zonder de bereidwilligheid en het enthousiasme van de clubscheidsrechters tijdens de interviews had dit onderzoek nooit tot stand kunnen komen. Ten tweede wil ik mijn scriptiebegeleider Arnout Geeraert bedanken voor de ontvangen feedback en enthousiasme over het onderwerp. Op het gebied van theorievorming had ik nog veel te leren, maar Arnout zijn expertise hierin heeft zeker geholpen. Ook wil ik de andere docenten en studenten van de opleiding bedanken, hun gedeelde passie voor de sport werkte aanstekelijk voor mijn inzet tijdens de opleiding en het schrijven van dit onderzoek. Als laatste wil ik mijn vriendin, familie en vrienden bedanken voor het altijd aanwezige luisterend oor over mijn inzichten en feedback op mijn voortgang.

Ik wens u hierbij veel leesplezier.

Daan Verkaik

Samenvatting

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat in de lagere regionen van het amateurvoetbal, ook wel de kelderklasse genoemd, grote, maar vooral ook kleine misstanden op het wedstrijdformulier onvermeld blijven. Misstanden op het voetbalveld kunnen leiden tot minder spelplezier en zelfs mentaal letsel.

Eerdere onderzoeken naar het onvermeld blijven van misstanden op het wedstrijdformulier zijn vooral ingegaan op de factoren voor verenigingen om misstanden niet te melden. Dit is gek, omdat de clubscheidsrechter en niet de club, verantwoordelijk is voor zowel het geven van straffen bij incidenten als het melden van die incidenten bij de KNVB. De centrale onderzoeksvraag is dan ook: *Op welke wijze leven clubscheidsrechters de opgestelde regelgeving van de KNVB in het senioren amateurvoetbal na? En welke motieven spelen daarin een rol?* Door dit inzichtelijk te maken is een bijdrage geleverd aan de kennis op dit gebied van de relevante stakeholders binnen de beschreven context. Daarnaast zijn er beleidsvoorstellen gedaan om de naleving te verbeteren.

Om de centrale onderzoeksvraag te beantwoorden zijn semi-gestructureerde interviews afgenomen bij clubscheidsrechters. Door gebruik te maken van deze kwalitatieve onderzoeksmethode konden de clubscheidsrechters vragen op hun eigen manier interpreteren en werden sociaal wenselijke antwoorden zoveel mogelijk vermeden. Uiteindelijk zijn er elf interviews afgenomen bij clubscheidsrechters van acht verschillende verenigingen.

De clubscheidsrechters zijn beschreven als *front-line workers* en zo zijn de antwoorden met betrekking tot discretionaire ruimte en naleving geanalyseerd en vervolgens geplaatst binnen de verschillende benaderingen van het kader van de ambtelijke rationaliteit. De ambtelijke rationaliteit is erg toepasbaar voor onderzoeken naar regeltoepassing.

Uit de resultaten blijkt dat het merendeel van de clubscheidsrechters de grenzen opzoekt van de discretionaire ruimte. Ook heeft bijna de helft van de clubscheidsrechters niet alle rode kaarten altijd gemeld. De cultuur van een voetbalwedstrijd in de B-categorie, de administratieve druk en het gebrek aan anonimiteit van clubscheidsrechters zijn de voornaamste motieven om de regelgeving niet na te leven.

Om de naleving van de regelgeving te verbeteren zijn verschillende aanbevelingen gegeven zoals een bewustwordingscampagne voor clubs en de clubscheidsrechters, een extra controle vanuit de teams en een manier om de anonimiteit te waarborgen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Samenvatting	2
1. Inleiding.....	4
1.1 Onderzoeksvragen	4
1.2 Doelstelling	5
1.3 Centrale begrippen	5
1.4 De context.....	6
1.5 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie.....	7
1.6 Leeswijzer	9
2. Literatuurstudie.....	10
2.1 Naleving	10
2.2 Discretionaire ruimte	11
2.3 Clubscheidsrechters als <i>front-line workers</i>	13
3. Theoretisch kader	15
4. Methodologie	20
4.1 Dataverzameling	20
4.2 Datamanagement	21
4.3 Data-analyse	22
4.4 Betrouwbaarheid	22
4.5 Validiteit.....	23
5. Resultaten	24
5.1 Discretionaire ruimte.....	24
5.2 Naleving	27
5.3 Motieven.....	28
5.4 Analyse.....	31
6. Conclusie	35
7. Beleidsaanbevelingen	40
8. Reflectie	43
8.1 Rol van de onderzoeker	43
8.2 Theoretisch kader	43
8.3 Limitaties	44
8.4 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek	45
Literatuurlijst.....	46
Bijlage 1. Topiclijst interviews	50
Bijlage 2. Codeboom	54

1. Inleiding

In Nederland staan er meer dan 500.000 senioren voetballers ingeschreven bij een vereniging (KNVB, 2021a). Het merendeel van deze voetballers speelt in een zogeheten kelderklasse team. Kelderklasse teams worden vaak omschreven als teams met spelers waarin plezier belangrijker is dan het resultaat. Zo is het leven als speler van een dergelijk team erg variërend; 10-0 verlies in de ene week goedmaken met 5-0 winst de week erna, spelers die na start van de wedstrijd pas arriveren en de derde helft, welke vaker wel dan niet memorabel is. Helaas blijft het niet alleen bij mooie momenten, met als uiterst dieptepunt het overlijden van een grensrechter bij een voetbalwedstrijd na zinloos geweld van meerdere spelers en ouders (NU.nl, 2012). Na deze gebeurtenis werden er veel, strengere, regels opgesteld door de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) (AD.nl, 2018). Deze strengere regels moesten ervoor zorgen dat geweldplegers in het amateurvoetbal harder worden aangepakt en lange tijd niet meer op het voetbalveld mogen verschijnen. Om de geweldplegers aan te pakken dienen alle incidenten gemeld te worden bij de KNVB na bijvoorbeeld een rode kaart of staking van de wedstrijd.

De aanleiding voor de interesse in dit onderwerp komt voort uit persoonlijke ervaringen van de onderzoeker en uit verhalen van vrienden en medestudenten waaruit blijkt dat het melden van incidenten een struikelblok is voor clubs en scheidsrechters. Een onderzoek naar agressie in de Rotterdamse amateursport van het Verwey-Jonker Instituut uit 2003 bevestigt de eigen ervaring en andere verhalen: “Het is een publiek geheim dat zeker in de lagere regionen van het amateurvoetbal regelmatig grote, maar vooral ook kleine misstanden op het wedstrijdformulier onvermeld blijven. Conflicten worden achteraf in der minne geschikt of clubscheidsrechters worden onder druk gezet geen rapport op te maken.” (Veldboer et al., 2003). Hierdoor is het ook de vraag of strengere straffen wel werken wat betekent dat het probleem waarschijnlijk niet ligt bij de sanctionering van de KNVB (AD.nl, 2018), maar bij ongewisse factoren om incidenten niet te melden. Wanneer incidenten niet worden gemeld, wordt er gesproken over het niet naleven van de opgestelde regelgeving. Het is daarom van belang om deze factoren van niet-naleving van scheidsrechters te achterhalen door middel van wetenschappelijk onderzoek.

1.1 Onderzoeksvragen

Dit exploratieve onderzoek is uitgevoerd door middel van afname van semi-gestructureerde interviews bij clubscheidsrechters van voetbalverenigingen in Nederland. Met de verkregen inzichten uit de interviews kan antwoord gegeven worden op de volgende hoofdvraag:

Op welke wijze leven clubscheidsrechters de opgestelde regelgeving van de KNVB in het senioren amateurvoetbal na? En welke motieven spelen daarin een rol?

Om deze hoofdvraag te beantwoorden zijn antwoorden op onderstaande deelvragen van belang:

Welke motieven geven clubscheidsrechters voor het wel of niet opvolgen van de opgestelde regelgeving van de KNVB?

Welke benaderingen van de ambtelijke rationaliteit zijn toepasbaar op de beslissingen van clubscheidsrechters? En in hoeverre komen deze vormen voor?

1.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen op welke wijze clubscheidsrechters de regelgeving van de KNVB naleven, zowel bij het melden van incidenten die plaatsvinden rondom wedstrijden als de ruimte die clubscheidsrechters nemen om de regels op eigen wijze te interpreteren tijdens de wedstrijd. Daarbij is het doel om in kaart te brengen welke factoren van invloed zijn op de naleving en de ruimte die clubscheidsrechters nemen. Door dit inzicht kan een bijdrage geleverd worden aan de kennis op dit gebied van de relevante stakeholders binnen de beschreven context en daarop kunnen mogelijk beleidsvoorstellen worden gedaan om de naleving te verbeteren.

1.3 Centrale begrippen

In dit onderzoek staan de begrippen ‘naleving’ en ‘discretionaire ruimte’ centraal aangezien beide begrippen ingaan op de uitvoering van de regelgeving. De Engelse betekenis van het woord naleving is compliance, de definitie hiervan is: ‘The act of obeying an order, rule or request’ (Cambridge, z.d.), vrij vertaald naar: ‘het gehoorzamen van een bevel, regel of verzoek’. Op deze manier is het begrip ook ingestoken in dit onderzoek. Het gaat er dus om of de clubscheidsrechters de regels van de KNVB wel of niet volgen bij incidenten rondom een voetbalwedstrijd. Daarnaast hebben scheidsrechters veel discretionaire ruimte binnen de regelgeving van de KNVB (KNVB, 2021b). Waar dat op neerkomt is dat clubscheidsrechters ruimte hebben om de regelgeving tijdens de wedstrijd op eigen manier te interpreteren. Samen met naleving en discretionaire ruimte vormt de literatuur over de *front-line workers* en de ambtelijke rationaliteit het theoretische kader van dit onderzoek. De clubscheidsrechters acteren in een complexe dynamische omgeving met veel afhankelijke relaties waarin zij als *front-line worker* constant afwegingen moeten maken om de regelgeving te interpreteren en na te leven of niet.

Het woord ‘incident’ is vervolgens ook een belangrijk begrip om verder toe te lichten, omdat dit begrip veel omvat. Binnen de regelgeving van de KNVB zijn er meerdere soorten incidenten waarvoor een rode kaart kan worden gegeven of waardoor een wedstrijd kan worden gestaakt (KNVB, 2021b). Er wordt bijvoorbeeld onderscheid gemaakt tussen ernstig gemeen spel en een gewelddadige handeling, zowel door spelers als andere betrokkenen, maar in de besluitvorming over de aard en de sanctie van de incidenten heeft de clubscheidsrechter veel discretionaire ruimte. Vanwege de uiteenlopende redenen om een rode kaart te geven, een wedstrijd te staken, het spel stil te leggen, waarschuwingen te geven, spelers en/of coaches aan te spreken of niets te doen, zal er een duidelijk onderscheid worden gemaakt in de naleving en de discretionaire ruimte die scheidsrechters hebben om eigen beslissingen te maken. Bij naleving draait het erom of scheidsrechters alle zaken waarvan ze verplicht zijn die te melden bij de KNVB, ook daadwerkelijk melden. Hierbij gaat het dus om rode kaarten en het definitief staken van wedstrijden. Bij discretionaire ruimte gaat het over de ruimte die scheidsrechters nemen om de regelgeving op eigen manier te interpreteren, dus volgen ze strak de richtlijnen die in de regelgeving staan bij bepaalde overtredingen of wijken ze hier erg vanaf. Ondanks het duidelijke onderscheid is het toch van belang dat naleving en discretionaire ruimte elkaar ook kunnen snijden. Zo moet een clubscheidsrechter altijd rood geven bij een handsbal op de doellijn en zouden de regels niet worden nageleefd als dit niet wordt gedaan, maar door de ruim beschreven regelgeving van de KNVB (KNVB, 2021b) valt die beslissing vooral onder discretionaire ruimte omdat de clubscheidsrechter altijd de uiteindelijke beslissing maakt aan de hand van de regelgeving.

Onder clubscheidsrechters worden scheidsrechters verstaan die werkzaam zijn bij één of meerdere amateurvoetbalclubs waarbij zij seniorenteams fluiten die deelnemen aan de B-categorie competities. B-categorie competities vallen buiten de standaard eerste competities en de reserve competities tot en met de derde klasse. De B-categorie competities worden vrijwel altijd door een clubscheidsrechter geleid. Deze scheidsrechters staan dus ook centraal in het onderzoek, omdat zij betrokken zijn bij de clubs waar ze fluiten. Dit vergroot, volgens eerder onderzoek, de kans op niet-naleving.

1.4 De context

De maatschappelijke context van dit onderzoek bevindt zich in de domeinen van agressie en sport met de specifieke aandacht voor voetbal. In Nederland deed 55 procent van de bevolking van vier jaar en ouder minimaal één keer per week aan sport (RIVM, 2021). 12.5 procent van deze sporters beoefent de sport voetbal en daarmee is voetbal de meest beoefende teamsport

van Nederland (RIVM, 2021). Sport wordt gezien als een preventief middel tegen maatschappelijke kwalen en kan een meerwaarde worden toegedicht op het vlak van gezondheid, sociale controle en normbesef (Veldboer et al., 2003). Deze sociaal-maatschappelijke voordelen zorgen er echter voor dat er minder aandacht is voor de context binnen de sport en daarmee ook de rol van de clubscheidsrechter. Binnen de sport vindt namelijk agressie plaats wat negatieve gevolgen kan hebben (Veldboer et al., 2003).

Daarnaast is de organisatorische context waarbinnen dit onderzoek zich bevindt van belang, aangezien clubscheidsrechters niet op zichzelf als actoren te bestuderen zijn. Bij het melden van incidenten is sprake van afhankelijkheid van meerdere factoren. Zo is een clubscheidsrechter afhankelijk van de regelgeving van de KNVB, maar ook van de druk vanuit de club en de acties van spelers, trainers en andere betrokkenen. Door die afhankelijkheid kan je spreken van een complexe en dynamische omgeving. De factoren die leiden tot niet-naleving in het melden van incidenten in het amateurvoetbal worden dus altijd beïnvloed door de context waarbinnen de clubscheidsrechters zich bevinden.

Een onderdeel van de context waarbinnen clubscheidsrechters zich bevinden is de organisatiecultuur, in het boek van Bolman en Deal genaamd 'Reframing Organizations: Artistry, choice and leadership' (2017) omschreven als: 'a pattern of basic assumptions and values shared among members of a group'. Zowel de cultuur van de club als de normen, waarden en eerdere ervaringen van de clubscheidsrechter zijn van belang voor mogelijke factoren van niet-naleving. Een reden hiervoor is dat het een beweegreden kan zijn waarom een clubscheidsrechter wel of niet incidenten doorgeeft aan de KNVB voor mogelijke sanctionering van spelers en/of teams.

1.5 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie

Agressie in de sport kan leiden tot verschillende negatieve gevolgen, naast het lichamelijke letsel wat kan worden opgelopen door spelers, scheidsrechters, trainers en andere betrokkenen, kan het ook leiden tot daling van spelplezier en mogelijk mentaal letsel. Onderzoek van het Verwey-Jonker instituut heeft bijvoorbeeld aangetoond dat 77 procent van de sporters heeft aangegeven te stoppen met sporten als ze agressie in de sport meemaken (Veldboer et al., 2003). Dit percentage is nog hoger onder oudere leeftijdsgroepen (83% 31-40 jaar, 85% 41-50 jaar en 81% voor 51 jaar en ouder). Een recent onderzoek onder Frans-Canadese jeugdsporters heeft gekeken naar de invloed van geweld in de sport op mentale gezondheid (Parent et al., 2021). In dit onderzoek is aangetoond dat elke vorm van geweld in de sport (fysiek, psychologisch en

seksueel) zorgt voor minder zelfvertrouwen en meer kans op stress, depressie, angst en PTSD-symptomen. De invloed van agressie in de sport op lichamelijk en mentaal letsel en sportparticipatie kan dus als een maatschappelijk probleem worden gezien (Parent et al., 2021). Binnen dit onderzoek, wat inzicht tracht te krijgen in de factoren van niet-naleving bij het melden van incidenten in het amateurvoetbal, is dus ook zeker sprake van een maatschappelijke relevantie. Zodra er namelijk meer incidenten gemeld worden die leiden tot straffen, wordt de pakkans voor de daders groter. Alhoewel er over de invloed van pakkans weinig bekend is in de literatuur omtrent sport is er wel criminologisch onderzoek gedaan naar de invloed van pakkans op criminaliteit. Eerder onderzoek toont aan dat een verhoging van de pakkans zorgt voor afname van criminaliteit (Schreijenberg et al., 2011). Deze afname van criminaliteit, in het geval van dit onderzoek de afname van incidenten in het amateurvoetbal, kan dus zorgen voor meer spelplezier en minder lichamelijk en mentaal letsel.

Het eerder benoemde publieke geheim dat in de lagere regionen van het amateurvoetbal misstanden op het wedstrijdformulier onvermeld blijven en dat clubscheidsrechters daarbij mogelijk onder druk worden gezet (Veldboer et al., 2003) biedt een ingang voor wetenschappelijk onderzoek. Waar veel onderzoeken ingaan op redenen tot overgaan op agressie (Adams et al., 2010; Claringbould et al., 2017; Donahue et al., 2009) of ervaringen van agressie (Parent et al., 2021; Spaaij & Schaillée, 2019) is er maar één onderzoek te vinden dat ingaat op de aanpak van incidenten in het voetbal. Dit onderzoek is uitgevoerd door de DSP Groep in 2013 in opdracht van het programma Politie & Wetenschap. In dit onderzoek, uitgevoerd vlak na de nieuwe regels van de KNVB, worden ook kort de factoren van niet-naleving door clubs genoemd. Zo zijn clubs bang voor een slechte naam en boetes van de KNVB. Daarnaast zouden clubs graag zelf verantwoordelijkheid willen houden over de sanctionering (Duijvestijn et al., 2013).

Ondanks de gelijkenissen tussen dit onderzoek en het onderzoek van de DSP Groep is dit onderzoek alsnog relevant, omdat de DSP Groep in haar onderzoek beperkt ingaat op de positie van de clubscheidsrechter in het melden van incidenten en omdat het onderzoek vlak na de nieuwe regelgeving is uitgevoerd. Dit is apart, want de clubscheidsrechter heeft een sleutelpositie in het proces van het melden van incidenten. In dit onderzoek zal dan ook de positie van de clubscheidsrechter een centrale rol spelen, want de clubscheidsrechter is de eerste verantwoordelijke om de regels na te leven en incidenten te melden. Zo hebben scheidsrechters een afhankelijkheidsrelatie met de club waar zij als vrijwilliger werkzaam zijn en met de spelers die zij fluiten. Aan de ene kant moeten scheidsrechters het vertrouwen krijgen van en

beschermd worden door de club om beslissingen te nemen. Aan de andere kant zijn ze afhankelijk van het gedrag van de spelers, die de overtredingen maken of incidenten veroorzaken, in de te nemen beslissingen.

Zo kunnen scheidsrechters worden omschreven als *street-level bureaucrats*. Door Michael Lipsky (2010) worden *street-level bureaucrats* beschreven als werknemers van bijvoorbeeld de politie, het onderwijs en overheidsinstellingen die een brede discretie hebben in de besluitvorming bij het geven van sancties. Voor een clubscheidsrechter komt dat op hetzelfde neer, want voor hen zijn er ook regels opgesteld vanuit de KNVB, maar in die regels staat ook dat de scheidsrechter altijd de beslissingen neemt (KNVB, 2021b). Verder in het onderzoek zal worden toegelicht waarom de term *front-line worker* nog geschikter is dan *street-level bureaucrat*. De term *front-line worker* zal dan ook gebruikt worden om clubscheidsrechters te omschrijven. Vervolgens zal de theorievorming over *front-line workers* worden toegepast op het theoretisch kader, die vaak gebruikt wordt bij het bestuderen van regeltoepassing van de ambtelijke rationaliteit (Kagan, 1978). Het concept *front-line workers* is al eerder in de sport toegepast bij dopingcontroleurs (Krugers & van Bottenburg, 2021), maar dopingcontroleurs begeven zich in een striktere omgeving dan clubscheidsrechters en in het onderzoek van Krugers en van Bottenburg (2021) wordt een dopingcontrole meer beschouwd als een sociaal proces, terwijl dit onderzoek juist wil weten wat de beweegredenen van clubscheidsrechters zijn om tot een bepaalde vorm van regeltoepassing te komen. Dus, door clubscheidsrechters, als *front-line workers*, het centrale uitgangspunt te maken van dit onderzoek en te plaatsen in de verschillende benaderingen van de ambtelijke rationaliteit (Kagan, 1978) wordt er vanuit een nieuw perspectief gekeken naar een mogelijk issue waarbij de mogelijke beweegredenen nog niet bekend zijn. De resultaten van dit onderzoek kunnen dus tot nieuwe inzichten leiden rondom het thema van naleving van regelgeving onder clubscheidsrechters.

1.6 Leeswijzer

In dit onderzoek zullen verschillende onderdelen, die gebruikelijk zijn in wetenschappelijk onderzoek, aan bod komen. Zo zal het volgende hoofdstuk, genaamd literatuurstudie (H2), de literatuur uiteenzetten die bekend is over de centrale begrippen gekoppeld aan het onderwerp van dit onderzoek. Nadat de literatuur uiteen is gezet, is het van belang om het theoretisch kader van het onderzoek te beschrijven. In dit hoofdstuk, genaamd theoretisch kader (H3), wordt toegelicht waarom clubscheidsrechters *front-line workers* genoemd kunnen worden en waarom deze functie ook van toepassing is binnen de theorie over ambtelijke rationaliteit. Het theoretisch kader hoofdstuk wordt vervolgens opgevolgd door de gehanteerde methodologie

(H4). In het methodologie hoofdstuk komt naar voren op welke manier de onderzoeker de data heeft verzameld, gemanaged en geanalyseerd en daarbij de betrouwbaarheid en validiteit in acht heeft genomen. Na het beschrijven van de methodologie worden vervolgens de resultaten (H5) uiteengezet. In de resultaten wordt de verkregen data geanalyseerd met gebruik van het theoretisch kader. Door middel van de conclusie (H6) wordt uiteindelijk antwoord gegeven op de gestelde onderzoeksvragen, hierbij komen ook de gevolgen voor het beleid naar voren. Door de gemaakte conclusies en gevolgen voor het beleid worden vervolgens verschillende beleidsaanbevelingen (H7) gedaan en zal er ook nog een reflectie (H8) plaatsvinden op de rol van de onderzoeker en de mogelijke beperkingen van het onderzoek.

2. Literatuurstudie

Het besproken gegeven dat scheidsrechters veel discretionaire ruimte hebben binnen de regelgeving en er veel incidenten niet worden gemeld bij de KNVB roept veel vragen op. Onderzoeken naar de concepten naleving, discretionaire ruimte en *front-line worker* zullen worden besproken in de volgende literatuurstudie.

2.1 Naleving

Een groot onderdeel van de eerder besproken probleemstelling en relevanties is het begrip naleving. Het begrip naleving is veel gebruikt bij onderzoeken in de gezondheidszorg (Ghanavati et al., 2007; Randle et al., 2006), maar is ook gebruikt in gedragswetenschappen (Tedeschi et al., 1970). Echter, om naleving toe te passen op de situatie van de clubscheidsrechter is de volgende, vrij vertaalde, definitie het meest geschikt:

‘Naleving is het gedrag dat actoren vertonen om vastgesteld beleid en wet- en regelgeving (conform de doelstellingen van het beleid) uit te voeren’ (Sparrow, 2011).

In bovenstaande definitie is voor de clubscheidsrechters het gedeelte ‘conform de doelstellingen van het beleid’ extra interessant, want het beleid van de regelgeving van de KNVB kan anders zijn dan het beleid en de cultuur bij de club waar de scheidsrechter vrijwilliger is. De vraag die de definitie dan ook oproept bij de naleving van de regelgeving van clubscheidsrechters is welke factoren van belang zijn bij de keuzes die clubscheidsrechters maken. Om het begrip naleving volledig toe te spitsen op de clubscheidsrechter zal het op de volgende manier gedefinieerd worden in dit onderzoek:

‘Naleving zijn de keuzes die clubscheidsrechters maken om vastgestelde regelgeving (conform de doelstellingen en de cultuur van de club en/of de doelstellingen van de KNVB) uit te voeren.’

Zoals beschreven in de wetenschappelijke relevantie is er onderzoek gedaan naar de naleving van de opgestelde regelgeving door de KNVB bij amateur voetbalclubs in Nederland (Duijvestijn et al., 2013). Uit dit onderzoek komt naar voren dat administratieve rompslomp en angst voor excessen van de KNVB ervoor zorgen dat minimaal één op de drie incidenten niet gemeld worden door de clubs. Het onderzoek onder amateur voetbalclubs heeft alleen niet de positie van de clubscheidsrechter onderzocht en op welke wijze zij de opgestelde regelgeving naleven. Er is bovendien geen ander onderzoek gedaan naar de naleving van clubscheidsrechters van de opgestelde regelgeving van de KNVB. Dit is vreemd, want de clubscheidsrechter heeft, als *front-line worker*, een centrale rol bij incidenten. Daarnaast komt uit ander onderzoek naar voren dat clubscheidsrechters onder druk worden gezet om incidenten minder erg te beschrijven of helemaal niet door te geven (Veldboer et al., 2003).

Naast de keuze voor scheidsrechters om de regels na te leven tijdens de wedstrijd en bij het melden van incidenten na de wedstrijd hebben de scheidsrechters ook veel ruimte om zelf keuzes te maken binnen de regels. Deze ruimte kan worden omschreven als discretionaire ruimte en zal nu toegelicht worden.

2.2 Discretionaire ruimte

Voordat de onderzoeken naar discretionaire ruimte uiteengezet worden is het van belang om de definitie ervan af te kaderen. De meest simpele definitie van discretie is: ‘het gebruik van individuele oordelen om besluiten te maken’ (Robbins, 2005). Maar dit is nog niet de volledige definitie van discretionaire ruimte, Dworkin (2013) vergeleek discretionaire ruimte met een gat in een donut. Het kan niet bestaan behalve als een ruimte die omringd is met een groep aan restricties. Zo is de definitie van discretionaire ruimte binnen dit onderzoek ook gekaderd: ‘De formele ruimte van clubscheidsrechters om de opgestelde regels te interpreteren en binnen deze regels beslissingen te maken.’

Er zijn verschillende onderzoeken gedaan naar de discretionaire ruimte van gevarieerde beroepsgroepen. Zo heeft Gilleir (2013) onderzoek gedaan naar de discretionaire ruimte binnen de Belgische lokale politie. Het doel van haar onderzoek was om de onzichtbare uitvoeringspraktijk op lokaal politie niveau inzichtelijk te maken. Hierbij werden meerdere korpsen met elkaar vergeleken om de invloed van de organisatiestructuur en -cultuur op het politionele uitvoeringswerk te analyseren. In dit onderzoek is de reële sturing niet onderzocht, maar de beleefde sturing vanuit de organisatie aan de hand van semi-gestructureerde interviews en systematische observaties. De conclusie van het onderzoek is extensief, maar samenvattend

en toespitsend op dit onderzoek zijn veel medewerkers van de politie onzeker in keuzes maken binnen de discretionaire ruimte. Deze onzekerheid komt voort uit meerdere verschillende onderdelen die zowel onafhankelijk als afhankelijk van elkaar zijn. Voorbeelden van deze onderdelen zijn: de balans tussen het hebben van een vertrouwensfunctie en het normstellend optreden, de ontvangen handvaten vanuit de politieopleiding, het ontvangen vertrouwen van leidinggevend en de toenemende druk op tastbare resultaten resulterend in een stortvloed aan administratieve plichtplegingen.

Een andere organisatie waarbinnen discretionaire ruimte is onderzocht is Werkplein Enschede (voorheen CWI-Enschede) (Weststrate-Velema, 2010). Deze organisatie begeleidt werkloze burgers in hun zoektocht naar werk. In het onderzoek is de beschikbare discretionaire ruimte onderzocht en in hoeverre van deze discretionaire ruimte gebruik wordt gemaakt. Om dit te bewerkstelligen zijn documenten geanalyseerd, participerende observaties gehouden en interviews afgenomen met adviseurs. Uit het onderzoek is gebleken dat de discretionaire ruimte van de adviseurs ernstig beperkt wordt door te veel administratieve werkzaamheden en complexe afspraken. Ook wordt er weinig gebruik gemaakt van de discretionaire ruimte en als er al gebruik gemaakt wordt van de ruimte dan vooral door oudere werknemers, aangezien zij meer handelen naar de doelstelling van de organisatie in plaats van de regels. Ook de bedrijfsmatige sturing van de organisatie veroorzaakt de gerichtheid op regels.

De beschreven onderzoeken over discretionaire ruimte binnen de Belgische politie en Werkplein Enschede tonen aan dat het omgaan met discretionaire ruimte niet makkelijk is en beperkt kan worden door verschillende omgevingsfactoren. Bij clubscheidsrechters komt hier nog een extra component bij kijken. Gezien clubscheidsrechters vaak op vrijwillige basis bij een amateurclub werken is er sprake van extra verbondenheid met de club (Pearce, 1983), maar ook van een andere cultuur dan bij een bedrijf met werknemers in loondienst. De extra verbondenheid kan invloed hebben op het bij de definitie van naleving genoemde conformeren naar de opgestelde regelgeving. Daarnaast zorgt de cultuur van een amateur voetbalvereniging, waarbij gezelligheid en vrijblijvendheid centraal staat bij de niet-selectie teams, ook voor een andere dynamiek bij het maken van beslissingen. Daarom moeten de begrippen naleving en discretionaire ruimte niet alleen naast elkaar maar ook met elkaar beschouwd worden.

De verrichte onderzoeken naar discretionaire ruimte hebben wel aandacht voor mogelijke omgevingsfactoren, maar hierin is, logischerwijs, geen rekening gehouden met de factoren van vrijwilligers in een organisatie waar prestatie niet centraal staat. Ook was bij de genoemde

onderzoeken geen sprake van afhankelijkheid van twee organisaties, zoals bij scheidsrechters wel het geval is, namelijk de doelstellingen en de cultuur van de club en de sport aan de ene kant en de regelgeving van de KNVB aan de andere kant.

De vraag die dan nog resteert is op welke manier clubscheidsrechters beschouwd moeten worden met de discretionaire ruimte die zij krijgen en de omgevingsfactoren die van invloed kunnen zijn. Bij overheidsinstellingen wordt vaak de term *street-level bureaucrats* (Lipsky, 2010) gebruikt voor ambtenaren die keuzes moeten maken aan de hand van gestelde regelgeving. Past deze term echter ook bij de vrijwillige clubscheidsrechters? Dit zal in het volgende deel van de literatuurstudie worden besproken.

2.3 Clubscheidsrechters als *front-line workers*

Door Michael Lipsky (2010) worden *street-level bureaucrats* beschreven als werknemers van bijvoorbeeld de politie, het onderwijs en overheidsinstellingen die een brede discretie hebben in de besluitvorming bij het geven van sancties. Voor een clubscheidsrechter komt dat op hetzelfde neer, want voor hen zijn er ook regels opgesteld vanuit de KNVB, maar in die regels staat ook dat de scheidsrechter altijd de uiteindelijke beslissingen neemt (KNVB, 2021b). De scheidsrechter heeft derhalve discretionaire ruimte in de besluitvorming tijdens de wedstrijd, maar na de wedstrijd resteert de keuze om incidenten wel of niet te melden bij de KNVB wat neerkomt op de naleving van de regels. Op deze manier komen zowel discretionaire ruimte als naleving samen binnen de functie van de scheidsrechter.

De literatuur over *street-level bureaucrats* (Lipsky, 2010) bestaat uit een aantal elementen. Het eerste element is dat *street-level bureaucrats* in direct contact staan met individuele burgers, zoals klanten, studenten of patiënten. Als tweede doen *street-level bureaucrats* hun werk voor de publieke sector, dit kan zowel in een formele overheidsinstelling zijn, maar ook in maatschappelijke of commerciële organisaties. Bepalend in het tweede element is dat de uitvoering van het werk voor het algemene goed wordt gedaan en dat de *street-level bureaucrats* publiekelijk aansprakelijk gesteld kunnen worden. Als laatste, hebben *street-level bureaucrats* een specifiek beroep waarvoor ze getraind zijn (Hupe & Buffat, 2014; Hupe & Hill, 2007; Krugers & van Bottenburg, 2021). Echter, zijn er een aantal redenen waarom een andere term voor de duiding van de clubscheidsrechter meer van toepassing is.

De andere term die uit de literatuur naar voren komt om de clubscheidsrechter te beschrijven is de *front-line worker*. De beschrijving van de *front-line worker* is voortgekomen uit de initiële literatuur over *street-level bureaucrats* van Lipsky (2010) (Krugers & van Bottenburg, 2021).

Ondanks de gelijkenissen tussen clubscheidsrechters en de beschreven elementen van *street-level bureaucrats*, kan gesteld worden dat het begrip *front-line workers* passender is vanwege de publiek-private structuur waarin clubscheidsrechters zich bevinden tussen de KNVB, de eigen club en de betrokkenen bij amateurwedstrijden. Er worden geen keuzes gemaakt vanuit werk voor een overheidsinstelling, maar vooral als vrijwilliger voor een club met een eigen cultuur en normen en waarden. Zo zijn er qua inhoudelijke kenmerken van beide begrippen geen grote verschillen te noemen, maar is het concrete verschil dat *street-level bureaucrats* werken voor een overheidsinstelling en *front-line workers* ook in een publiek-private structuur werkzaam kunnen zijn (Durose, 2007)

Aan de hand van het gegeven dat veel incidenten niet worden gemeld door clubscheidsrechters kan gesteld worden dat *front-line workers* niet neutraal zijn bij de implementatie van beleid (Kalkman & Groenewegen, 2019). *Front-line workers* ervaren tijdens hun werk namelijk verschillende situaties in interacties waarin vaak geïmproviseerd moet worden. Clubscheidsrechters maken dan ook gebruik van hun kwaliteiten om tot oplossingen te komen in de dynamische structuur waarbinnen zij zich bevinden. Welke motieven en invloeden echter ten grondslag liggen aan deze oplossingen is nog niet onderzocht.

Bij eerdere toepassing van het concept *front-line workers* op dopingcontroleurs is gekozen voor het beschouwen van dopingcontroles als een sociaal proces (Krugers & van Bottenburg, 2021), waarbij controleurs tijdens de dopingcontrole een één op één ervaring hebben met de atleet. Voor het onderzoeken van de afwegingen van clubscheidsrechters is de beschouwing van een sociaal proces lastig vanwege de extra dynamiek die clubscheidsrechters kunnen ervaren, namelijk omgevingsfactoren zoals de verbondenheid met de club, de doelstellingen van die club, de vrijblijvende cultuur die heerst bij amateurwedstrijden en processen voor, tijdens en na de wedstrijd. Uit het onderzoek bij dopingcontroleurs is naar voren gekomen dat zij ondanks hun beperkte discretionaire ruimte en autonomie toch de grenzen van het toelaatbare opzoeken (Krugers & van Bottenburg, 2021). Bij clubscheidsrechters is nog niet getoetst op welke wijze de grenzen van het toelaatbare worden opgezocht en eventueel over de grenzen wordt gegaan. Aangezien clubscheidsrechters veel discretionaire ruimte, mogelijke autonomie en een extra dynamische structuur bij de amateurclub hebben, is het van belang hier onderzoek naar te doen.

Vanwege de structuur waarin clubscheidsrechters zich bevinden en de uitdagingen die de beschouwing van de keuzes van clubscheidsrechters als sociaal proces met zich meebrengt, is gekozen voor een ander theoretisch model. Binnen het eerder benoemde onderzoek bij

Werkplein Enschede (Weststrate-Velema, 2010) zijn de overwegingen die een *street-level bureaucrat* moet maken toegepast op de theorie over ambtelijke rationaliteit van Kagan (1978). De uitleg en toepasbaarheid van de theorie zal verder toegelicht worden binnen het theoretisch kader.

3. Theoretisch kader

Zoals naar voren is gekomen in de literatuurstudie kunnen clubscheidsrechters worden omschreven als *front-line workers* die uitdagingen ervaren om te handelen binnen de discretionaire ruimte van de regelgeving en om regelgeving na te leven. Deze uitdagingen kunnen mogelijk worden verklaard vanuit de omgevingsfactoren zoals de doelstellingen van de club waar de scheidsrechter aan verbonden is, de vrijblijvende cultuur bij amateurwedstrijden en de regels die door de KNVB zijn opgesteld. Aan de hand van de theorie over ambtelijke rationaliteit (Kagan, 1978) kunnen deze uitdagingen van clubscheidsrechters als *front-line workers* verder uitgewerkt worden.

Ondanks dat de theorie van Kagan uit 1978 komt wordt het recenter nog steeds gebruikt binnen verschillende studies. Zo is het gebruikt binnen het onderzoek naar de keuzes van ambtenaren bij Werkplein Enschede (Weststrate-Velema, 2010), maar ook bij jeugdagenten in Nederland (Oude Booijsink, 2013). Daarnaast wordt bij studies naar stijlen van regeltoepassing de theorie van ambtelijke rationaliteit Kagan als één van de meest gangbare gezien (Havinga & Terpstra, 1999). In de tussentijd zijn er wel een aantal aanpassingen doorgevoerd in studies bij gebruik van de ambtelijke rationaliteit. Deze veranderingen zijn zowel gedaan door van der Veen (1990) als Oosterwijk (1999) en zo zijn ze ook toegepast in een studie naar besluitvormingsprocessen van ambulanceverpleegkundigen ten aanzien van traumapatiënten (Brummelhuis, 2006). Bij de uitleg van ambtelijke rationaliteit zullen de veranderingen van van der Veen (1990) en Oosterwijk (1999) ook worden benoemd en schematisch weergegeven in figuur 1.

Volgens Kagan (1978) oriënteren ambtenaren zich of op doelstellingen van een organisatie of op de regels daarvan. Deze oriëntatie van ambtenaren wordt door Kagan (1978) ambtelijke rationaliteit genoemd. Binnen de ambtelijke rationaliteit worden vier verschillende termen onderscheiden op basis van de oriëntatie op doelstellingen en/of regels. Deze vier termen zijn: *Judicial mode* (van der Veen, 1990: *Contextuele wijze van beslissen*), *Legalism*, *Unauthorized discretion* (van der Veen, 1990: *Professional discretion*) en *Retreatism*. In figuur 1 zijn de termen en de onderscheiding weergegeven en deze zullen verder toegelicht worden.

Figuur 1

Schematische Weergave Ambtelijke Rationaliteit (Kagan, 1978; Oosterwijk, 1999; van der Veen, 1990)

Ambtelijke rationaliteit		Oriëntatie op doelstellingen	
		+	-
Oriëntatie op regels	+	Judicial mode (Kagan, 1978) Contextuele wijze van beslissen (van der Veen, 1990) Flexibele benadering (Oosterwijk, 1999)	Legalism (Kagan) Legalistische benadering (Oosterwijk)
	-	Unauthorized discretion (Kagan) Professional discretion (van der Veen) Tegemoetkomende benadering (Oosterwijk)	Retreatism (Kagan) Terugtrekkende benadering (Oosterwijk)

Vanwege de dynamische structuur waarin clubscheidsrechters zich bevinden, moet het onderdeel ‘oriëntatie op doelstellingen’ iets breder worden beschouwd. Naast de doelstellingen van de club of organisatie, zijn er ook andere omgevingsfactoren zoals de verbondenheid met de club, de vrijblijvende cultuur bij amateurwedstrijden en de afhankelijkheid van het gedrag van betrokkenen bij wedstrijden. Er zijn verschillende onderzoeken gedaan naar de invloed van bepaalde factoren op de beslissingen van scheidsrechters. De onderzoeken variëren van de invloed van sociale druk (Dohmen, 2008) en de reputatie van teams (Jones et al., 2002) tot het klagen van spelers na een beslissing van de scheidsrechter (Lex et al., 2015). Al deze onderzoeken wijzen uit dat er verschillende factoren zijn die invloed hebben op de beslissingen van scheidsrechters. Daarom zal in dit onderzoek niet de oriëntatie op doelstellingen gebruikt

worden, maar de oriëntatie op de omgevingsfactoren. De volledige toepassing van de theorie over ambtelijke rationaliteit op clubscheidsrechters is weergegeven in figuur 2.

Als de oriëntatie minder op de omgevingsfactoren en meer op regels zijn gericht wordt dit binnen de ambtelijke rationaliteit *legalism* genoemd. Volgens Oosterwijk (1999) kan deze vorm van regeltoepassing ook worden omschreven als de legalistische benadering. Bij deze benadering staat de regelgeving centraal. De uitvoerder (de clubscheidsrechter) streeft naar een gelijke benadering voor alle betrokkenen door de regelgeving de grondslag te maken voor de keuzes bij de regeltoepassing. De clubscheidsrechter neemt dus beslissingen aan de hand van de opgestelde regelgeving van de KNVB zonder de omgevingsfactoren, zoals de doelstellingen van de club, mee te nemen in de besluitvorming. Deze vorm komt vooral voort uit de intrinsieke motivatie van de clubscheidsrechter om de regels strak te blijven volgen en niet contextafhankelijk te handelen. Voor de KNVB zou dit waarschijnlijk een ideale situatie zijn, omdat alle incidenten dan uniform gemeld en straffen uitgedeeld kunnen worden.

Het tegenovergestelde van *legalism* is *unauthorized discretion* of *professional discretion* (van der Veen, 1990). Binnen deze benadering, die door Oosterwijk (1999) de tegemoetkomende benadering wordt genoemd, ligt de nadruk op de omgevingsfactoren en is de regelgeving slechts nog op de achtergrond van belang. Door van der Veen wordt dan ook *professional discretion* gebruikt, omdat, in sommige gevallen, de uitvoerder nog wel verplicht is om de regels in acht te nemen om op een professionele manier tot keuzes te komen. Bij clubscheidsrechters is deze verplichting minder aanwezig vanwege de lage controle en de eerder benoemde uitkomsten over het niet melden van incidenten (Duijvestijn et al., 2013). Clubs kunnen erbij gebaat zijn dat scheidsrechters incidenten niet melden vanwege angst voor excessen van de KNVB (Duijvestijn et al., 2013) en als dit ook bij de clubscheidsrechter bekend is, kan het zorgen voor niet-naleving van de regelgeving van de KNVB. Daarnaast kan de vrijblijvende cultuur bij een amateurwedstrijd ervoor zorgen dat de noodzaak om incidenten te melden minder aanwezig is, want beide teams zijn niet gebaat bij schorsingen voor één van hun spelers en de clubscheidsrechter mogelijk ook niet vanwege de administratieve druk die een melding kan opleveren. Deze benadering kan dan ook beschouwd worden als onderdeel van naleving buiten de regelgeving van de KNVB om.

Retreatism (Kagan, 1978) of de terugtrekkende benadering (Oosterwijk, 1999) is een benadering waarbij de uitvoerder keuzes uit de weg gaat. Hierdoor is er zowel geen oriëntatie op omgevingsfactoren als op regels. De uitvoerder streeft dus zijn eigen belangen na en wordt

daarin zowel niet door de regelgeving als door de omgevingsfactoren beïnvloedt. Deze benadering zal in de praktijk, in de situatie van de clubscheidsrechters, niet vaak voorkomen. Ten eerste vanwege het feit dat de spelers wel een scheidsrechter verwachten die enigszins de regels volgt. Ten tweede is de clubscheidsrechter een vrijwilliger die zijn of haar functie ook leuk zou moeten vinden, dus dan zou het constante nastreven van eigen belangen niet logisch zijn.

De laatste benadering, *judicial mode* (Kagan, 1978), is het grijze gebied van de ambtelijke rationaliteit. Deze benadering wordt door van der Veen (1990) contextuele wijze van beslissen en door Oosterwijk (1999) de flexibele benadering genoemd. De aanpassingen in de benaming zijn doorgevoerd, omdat het van de situatie afhankelijk is in welke hoedanigheid regels worden nageleefd. Binnen de *judicial mode* maakt de clubscheidsrechter een zorgvuldige afweging binnen de regelgeving en de omgevingsfactoren. De grenzen tussen de *judicial mode* en de andere termen zijn erg klein, omdat het lastig is om elke beslissing in één term te kaderen. De *judicial mode* kan ook wel worden gezien als de discretionaire ruimte die clubscheidsrechters hebben om aan de hand van de regelgeving van de KNVB rekening te houden met de omgevingsfactoren.

Zoals naar voren komt in de definiëring van de verschillende definities binnen de theorie over ambtelijke rationaliteit van Kagan (1978) en de aanpassingen van van der Veen (1990) en Oosterwijk (1999) is de theorie erg toepasbaar op de situatie van de clubscheidsrechters. De theorie stelt mij dan ook in staat om een algemeen beeld te schetsen van de wijze waarop clubscheidsrechters de opgestelde regelgeving van de KNVB naleven en welke motieven, zoals de doelstellingen van de clubs, de cultuur van de wedstrijden en invloed van andere betrokkenen, daarin een rol spelen. Om de toepasbaarheid van de theorie weer te geven en te operationaliseren is in figuur 2 een volledig overzicht gegeven van de vier benaderingen van de ambtelijke rationaliteit toegespitst op dit onderzoek.

Figuur 2

De Vier Benaderingen van Ambtelijke Rationaliteit toegespitst op Clubscheidsrechters (Kagan, 1978; Oosterwijk, 1999; van der Veen, 1990)

4 Benaderingen Ambtelijke rationaliteit	Definitie	R	O	Context van clubscheidsrechters	Verwachte gedragsuitkomsten
Judicial mode (Kagan, 1978) Contextuele wijze van beslissen (van der Veen, 1990) Flexibele benadering (Oosterwijk, 1999)	De Judicial mode is het grijze gebied van de ambtelijke rationaliteit. Hierbij maakt de ambtenaar een beslissing aan de hand van zowel de regelgeving als de omgevingsfactoren.	+	+	De clubscheidsrechter moet elk incident eigenlijk wel melden bij de KNVB, omdat dat verplicht is binnen de regelgeving, maar zal soms worden beïnvloed door omgevingsfactoren. Daarnaast zal niet voor alles rood worden gegeven waar dat wel zal moeten, zoals bij een doorgebroken speler of hands op de doellijn omdat de scheidsrechter zijn discretionaire ruimte benut vanwege de invloed van omgevingsfactoren.	De clubscheidsrechter meldt vrijwel alle incidenten aan de KNVB, maar zoekt ook de grenzen op binnen de discretionaire ruimte vanwege de omgevingsfactoren en zal daardoor niet alle beslissingen precies zoals de regels voorschrijven nemen.
Unauthorized discretion (Kagan) Profesional discretion (van der Veen) Tegemoetkomende benadering (Oosterwijk)	Binnen Unauthorized discretion worden keuzes vooral vanuit omgevingsfactoren gemaakt. De regelgeving is veel minder van belang. Toevoeging vanuit van der Veen: Soms moet je regels nog wel enigszins volgen, vandaar de naam Profesional discretion.	-	+	De clubscheidsrechter vindt de regelgeving niet belangrijk en zal (bijna) geen kaarten melden. Zeker niet bij lichtere vergrijpen zoals een handsbal op de doellijn. Zal tijdens de wedstrijd ook niet voor alle overtredingen waar rood bij hoort rood geven. Dus bij een doorgebroken speler kiest de scheidsrechter eerder voor een gele kaart.	De clubscheidsrechter meldt vrijwel geen incidenten aan de KNVB vanwege de omgevingsfactoren. Alleen hele heftige incidenten misschien wel (Profesional discretion). Zoekt ook de grenzen op binnen de discretionaire ruimte.
Legalism (Kagan) Legalistische benadering (Oosterwijk)	Binnen Legalism staat de regelgeving ten grondslag van de keuzes, zonder rekening te houden met omgevingsfactoren.	+	-	De clubscheidsrechter volgt de regelgeving erg strikt en zal dus voor alles fluiten en kaarten geven zoals de regelgeving voorschrijft. Er worden dus geen uitzonderingen gemaakt vanwege de invloed van bepaalde omgevingsfactoren.	De clubscheidsrechter meldt alle incidenten aan de KNVB. Binnen de discretionaire ruimte zoekt de clubscheidsrechter niet de grenzen op en neemt dus alle beslissingen volgens de regelgeving.
Retreatism (Kagan) Terugtrekkende benadering (Oosterwijk)	Keuzes worden alleen vanuit eigen belang gemaakt, dus er wordt geen rekening gehouden met de regels of de omgevingsfactoren.	-	-	De clubscheidsrechter maakt geen keuzes aan de hand van de regelgeving, maar doet dat niet door de omgevingsfactoren. De clubscheidsrechter zal een eigen manier van beslissingen maken hebben waar niets invloed op heeft.	De clubscheidsrechter maakt keuzes uit eigen belang. Het kan dus zijn dat alles wordt doorgegeven en voor alles rood wordt gegeven, maar dit komt dan niet door de regelgeving of de omgevingsfactoren.

R= Oriëntatie op regelgeving O= Oriëntatie op omgevingsfactoren

4. Methodologie

Om antwoord te geven op de hoofdvraag: ‘Op welke wijze leven clubscheidsrechters de opgestelde regelgeving van de KNVB in het senioren amateurvoetbal na? En welke motieven spelen daarin een rol?’, is in dit onderzoek gebruik gemaakt van een kwalitatieve onderzoeksmethode. Als eerste is er een literatuurstudie verricht naar relevante onderzoeken en vervolgens zijn er semi-gestructureerde interviews afgenomen bij clubscheidsrechters in Nederland. Om de keuzes die gemaakt zijn toe te lichten is dit hoofdstuk opgesplitst in de verschillende fases van het onderzoek: De dataverzameling, datamanagement en data-analyse. Daarnaast wordt de waarborging van de validiteit en betrouwbaarheid beschreven.

4.1 Dataverzameling

Er zijn meerdere redenen waarom er binnen dit onderzoek is gekozen voor een kwalitatieve methode door middel van semi-gestructureerde interviews. De eerste reden bedraagt het zo uitgebreid mogelijk antwoord geven op de onderzoeksvraag. Bij een enquête of een gesloten interview krijg je namelijk mogelijk wel antwoord op de mate van naleving door clubscheidsrechters, maar is het moeilijk om door te vragen op motieven en andere relevante antwoorden. Ten tweede kon door middel van algemene open vragen aan het begin van het interview een vertrouwensband gecreëerd worden. Vanwege de strekking van het onderzoek was die vertrouwensband van belang, aangezien de respondenten moesten aangeven of ze voldeden aan de regelgeving. Het antwoord geven op gevoelige vragen kan namelijk tot sociaal wenselijke antwoorden leiden (Heldens & Reysoo, 2005). Aangezien er nog geen onderzoek is gedaan naar de motieven van clubscheidsrechters om regelgeving niet te volgen, kan het onderzoek als exploratief worden omschreven. Desondanks dat ik zelf als speler betrokken ben bij amateur voetbalwedstrijden is er geprobeerd om zonder aannames de interviews af te nemen. Die keuze komt voort uit het idee van een interpretatieve benadering van onderzoeken. Bij de interpretatieve benadering staat het belang van betekenis en actie centraal bij het bestuderen van sociale trends en problemen. Binnen deze benadering wordt geprobeerd om sociale fenomenen te begrijpen vanuit de betekenisgeving van betrokkenen aan eigen waarden, overtuigingen, gedragingen en sociale relaties (Weber, 1981).

In totaal zijn er elf interviews afgenomen met clubscheidsrechters uit verschillende regio's in Nederland. Deze clubscheidsrechters zijn allemaal via de vereniging benaderd en niet geselecteerd op basis van bepaalde eigenschappen van de vereniging. Vanwege budgettaire redenen in verband met reizen zijn verenigingen benaderd uit de Nederlandse provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland. De verenigingen zijn willekeurig benaderd door

via Google te zoeken op verenigingen uit de eerdergenoemde provincies. In totaal zijn er ongeveer 40 verenigingen benaderd via de mail. Van de 40 verenigingen hebben er tien gereageerd. Van die tien verenigingen kon er uiteindelijk met scheidsrechters van twee verenigingen geen geschikt moment gevonden worden en uiteindelijk zijn er elf interviews afgenomen bij clubscheidsrechters van acht verschillende verenigingen uit de eerdergenoemde regio's. Van deze interviews zijn er zes bij de vereniging en vijf via Microsoft Teams afgenomen. Geen van deze interviews zijn via het netwerk van de onderzoeker geregeld, maar alleen door middel van het mailen van verenigingen en het vragen naar een interview met één of meerdere clubscheidsrechters die ook amateur seniorenwedstrijden fluit. Op deze manier is er ook geen invloed uitgeoefend op de diversiteit aan respondenten, want de verenigingen droegen zelf altijd mogelijke respondenten aan. Daarnaast kan er worden gesproken over een kleine mate van diversiteit onder clubscheidsrechters. Zo is uit onderzoek van de KNVB (van Bakel, 2020) gebleken dat maar één procent van de KNVB-scheidsrechters vrouw is. Bovendien zijn clubscheidsrechters over het algemeen wat ouder, zo blijkt uit eigen ervaring en uit de respondenten, doordat ze ook oudere spelers moeten fluiten bij senioren.

Om enige structuur in de interviews aan te brengen is er gebruik gemaakt van een topiclijst (bijlage 1). Op deze manier werden de belangrijkste thema's in ieder geval behandeld en kon er nog enige sturing worden gegeven aan de richting van het interview. De respondenten werden wel vrijgelaten om zelf de open vragen te interpreteren. Dat was van belang, omdat binnen de interviews bijvoorbeeld gevraagd werd naar de ruimte die scheidsrechters zelf ervaren om beslissingen te maken.

4.2 Datamanagement

Om de vertrouwensband te versterken met de respondent is voor aanvang van de opnames uitgelegd hoe er met de opname wordt omgegaan bij toestemming. Daarbij is verteld dat er na de opname een geanonimiseerd transcript wordt opgesteld van het hele interview en zodra die af is de opname ook verwijderd wordt van de Europese server (Onedrive) waar ze zouden worden opgeslagen. Hierdoor zou er geen antwoord meer terug te leiden zijn naar de respondent of de vereniging van de respondent. Alle respondenten hebben vervolgens door middel van een mondelinge *informed consent* toegestemd met de audio opname.

Om ervoor te zorgen dat de transcripten ook daadwerkelijk anoniem zijn, zijn alle verwijzingen naar de respondenten, verenigingen en andere betrokkenen aangepast. Als de respondent de naam van de vereniging noemde, werd deze aangepast in 'X' of gewoon in 'vereniging',

hetzelfde is bijvoorbeeld toegepast voor gemeentes en personen. Door de vorige beschreven stappen te nemen zijn de richtlijnen onderzoeksethiek en opslag onderzoeksdata studentonderzoeken Bestuurs- en Organisationswetenschap (USBO, 2021) op de juiste manier gevolgd.

4.3 Data-analyse

Om alle data die is vergaard uit de interviews goed in kaart te brengen, is de data gecodeerd in drie fasen. Als eerst open, vervolgens axiaal en tot slot selectief (Boeije, 2010). Deze codes zijn gegeven op basis van het theoretisch kader, zodat de theorie ook aansluit bij de topiclijst en de uiteindelijke resultaten. Door het doorlopen van de drie fasen begin je door de data vanuit een brede blik te bekijken. De belangrijkste teksten zijn daarbij gearceerd en toegewezen aan een open code. Uit deze codes is de start van een codeboom ontstaan (bijlage 2) waarbij belangrijke thema's naar voren kwamen. Vervolgens is er axiaal gecodeerd door codes toe te voegen, te verwijderen, samen te voegen of te verplaatsen. Hierdoor konden thema's en concepten met elkaar vergeleken worden en relaties worden gelegd, wat selectief coderen is.

Uiteindelijk is de data uitgebreid beschreven in het resultatenhoofdstuk. In dit hoofdstuk is vanuit de belangrijke thema's die voortkomen uit het beschreven theoretisch kader gekeken naar de antwoorden van de clubscheidsrechters. Vervolgens zijn deze resultaten ook toegepast in de conclusie om antwoord te geven op de onderzoeksvraag.

4.4 Betrouwbaarheid

Om de kwaliteit van kwalitatief onderzoek te bepalen is het van belang om de betrouwbaarheid ervan te beschrijven. De betrouwbaarheid draait vooral om de mate van herhaalbaarheid van het onderzoek. Dus komen andere onderzoekers tot dezelfde resultaten als ze op dezelfde onderzoeksvraag antwoord willen geven. Het draait dus vooral om de consistentie van de metingen (Bryman, 2012). Bryman (2012) heeft betrouwbaarheid opgesplitst in 4 onderdelen die samen zorgen voor een degelijke onderzoeksopzet. Deze vier onderdelen zijn: *Dependability*, *credibility*, *transferability* en *confirmability*.

Dependability draait om de waarborging van de consistentie van de bevindingen binnen het onderzoek (Bryman, 2012). In dit onderzoek is daaraan bijgedragen door de stappen van het onderzoek in juiste volgorde aan te houden en daarbij altijd in overleg te staan met de scriptiebegeleider. Ook is er een onderzoeksopzet gemaakt om het idee van het onderzoek te beschrijven.

Credibility draait om de waarborging van de geloofwaardigheid van de bevindingen binnen het onderzoek (Bryman, 2012). In dit onderzoek is daaraan bijgedragen door alle opgenomen interviews volledig uit te schrijven in transcripten. Ook door het opnemen van de antwoorden in een codeboom zorgt ervoor dat er geen data verloren is gegaan en dat alle bevindingen volledig en juist zijn.

Transferability draait om de generaliseerbaarheid van de bevindingen binnen het onderzoek (Bryman, 2012). De onderzoeker heeft getracht om interviews af te nemen tot er een bepaalde mate van datasaturatie was bereikt. Datasaturatie is het punt waarop er geen nieuwe informatie meer naar voren komt tijdens de dataverzameling. Door te streven naar datasaturatie is de kans kleiner op extra en nieuwe informatie bij herhaling van het onderzoek. Hierdoor is de kans op generaliseerbaarheid groter, want de kans dat de bevindingen gelden voor alle clubscheidsrechters wordt vergroot door datasaturatie.

Confirmability draait om de onafhankelijkheid van de onderzoeker. De onderzoeker is niet verbonden aan de KNVB of een andere relevante stakeholder die belang heeft bij de uitkomsten van het onderzoek. Op deze manier kan dat geen rol gespeeld hebben in de verschillende onderdelen van het onderzoek zoals het opstellen van de topiclijst, de selectie van respondenten en de beschreven resultaten.

4.5 Validiteit

Bij onderzoeken wordt het concept validiteit ook vaak gebruikt om de kwaliteit van het onderzoek te beschrijven. Validiteit draait om de vraag of het gebruikte meetinstrument meet waarvoor het bedoeld is binnen het onderzoek (Bryman, 2012). De interviews zijn gehouden aan de hand van een topiclijst die is voortgekomen uit het theoretisch kader. Door het gebruik van een topiclijst bij de interviews kan gesteld worden dat de validiteit gewaarborgd is, want de theoretische lens zorgt voor een duidelijke structuur om uiteindelijk de onderzoeksvragen te beantwoorden. Daarnaast is door de semi-gestructureerde interviews genoeg ruimte aan de respondenten gelaten om vanuit eigen interpretatie antwoord te geven op de vragen waardoor er niet gestuurd is in de beantwoording.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk zullen de resultaten van het onderzoek uiteen worden gezet. De resultaten komen voort uit elf semi-gestructureerde interviews die zijn afgenomen bij clubscheidsrechters van acht verschillende amateur voetbalverenigingen in Nederland. De resultaten zullen in verschillende thema's uiteen worden gezet. Deze thema's komen voort uit de eerder beschreven literatuurstudie en theoretisch kader.

5.1 Discretionaire ruimte

Om te beschrijven hoeveel discretionaire ruimte scheidsrechters nemen tijdens het maken van beslissingen binnen de regelgeving is het ten eerste van belang om vast te stellen hoeveel discretionaire ruimte scheidsrechters ervaren om beslissingen te nemen. Alle respondenten gaven aan nog nooit druk te hebben ervaren vanuit de KNVB op de beslissingen die ze maken.

Nee, nul, nee. Echt nul. Ze hebben volgens mij geen idee wat er allemaal speelt op het voetbalveld. Nee, er zijn zoveel. Misschien wel tienduizenden wedstrijden per weekend. Ja, die kunnen ze allemaal nooit bijhouden. Nee. (Respondent 4)

Ik heb niets te maken met de KNVB bij mijn beslissingen. Dus ik heb alle ruimte om eigen beslissingen te maken. (Respondent 6)

De KNVB stelt tegenwoordig de regels op en de basis van regels staat vast en daarna zeggen ze dat het een grijs gebied is. Dus elke scheidsrechter heeft een eigen mening over een bepaalde situatie. (Respondent 11)

De KNVB stelt de regels dus op, maar verder is er niemand binnen de KNVB die het naleven van die regels vervolgens ook controleert. Daarnaast zou de vereniging ook druk kunnen uitvoeren op de beslissingen van de scheids tijdens of na de wedstrijd. Vanuit de clubs geeft het merendeel van de scheidsrechters aan geen druk te ervaren op de beslissingen. Er zijn wel eens momenten geweest waarop leiders vroegen om een speler geen gele kaart te geven, maar de clubscheidsrechters waarbij dit is voorgevallen gaven aan hier geen boodschap aan te hebben. Ook werd meermaals gesteld dat de club echt achter de scheidsrechter staat bij de beslissingen, deels komt dat ook doordat de club al blij is dat ze iemand hebben die als vrijwilliger scheidsrechter is.

Ik heb wel eens een trainer gehad die vroeg om geen kaarten te geven aan bepaalde spelers. Dat kan die tegen mij zeggen, maar ik heb daar maling aan. Als die speler een kaart verdiend, dan krijgt ie hem ook en dan haal ik hem ook niet van het formulier. (Respondent 3)

De club laat ons daar volledig vrij in. Ze zijn blij dat er mensen staan. Ze kunnen het wel eens niet eens zijn tijdens de wedstrijd, maar ze weten ook dat het na de wedstrijd klaar is. De club bepaalt niet mee in onze beslissingen. (Respondent 11)

Nadat is vastgesteld dat clubscheidsrechters weinig druk ervaren vanuit de KNVB en de verenigingen op de keuzes die ze maken, zal nu worden beschreven in hoeverre de clubscheidsrechters dan ruimte nemen binnen de discretionaire ruimte. Ten eerste komt naar voren dat elke clubscheidsrechter een eigen stijl hanteert bij het fluiten van wedstrijden. Wat vooral opvalt, is dat de meeste scheidsrechters aangeven veel door te laten spelen en al bij de omschrijving van de eigen stijl benoemen het niet altijd even nauw met de regels te nemen en daardoor dus ook de grenzen van de discretionaire ruimte opzoeken.

In mijn optiek toch wel op gevoel (over de stijl van fluiten). Ik ken de regeltjes wel heel goed, maar er zijn best wel situaties waar je de ene keer wel geel en de andere keer geen geel voor geeft. Ik laat me daarin echt leiden door de sfeer van de wedstrijd, laat ik het zo zeggen. (Respondent 2)

Ik fluit niet zo graag voor al dat gedoe. Ik fluit ook niet graag voor een penalty, een penalty moet je verdienen vind ik. Ik vind dat er veel te gauw een penalty wordt gegeven in mijn optiek. Ik geef er mijn eigen draai aan en of ze het er mee eens zijn boeit mij niet. Ik zie het altijd anders dan de spelers, laat ik het zo zeggen. (Respondent 8)

Open (de stijl van fluiten), niet 100% op de regels maar ook op het gevoel en intuïtie. Daarnaast veel op de communicatie. (Respondent 9)

Maar wat zijn concrete voorbeelden in het opzoeken van de grenzen van de discretionaire ruimte? Een scheidsrechter is namelijk de eindverantwoordelijke bij het maken van beslissingen op het veld en zo zouden alle beslissingen dus binnen de discretionaire ruimte vallen. Daarom is de interpretatie aan de clubscheidsrechter gelaten en is bijvoorbeeld gevraagd hoe vaak een scheidsrechter rood zou moeten geven bij het volgen van de regelgeving, maar dit niet doet. Van de elf respondenten hebben er acht aangegeven niet altijd rood te geven voor overtredingen waar dit wel hoort volgens de regelgeving. Wat opvalt, is dat een aantal vindt dat ze dat niet veel doen, terwijl het aantal rode kaarten wat ze in een seizoen zouden geven veel hoger zou liggen.

Ik denk eigenlijk niet eens heel veel. Misschien ook wel eens per 3 wedstrijden. Dat je weet dat het te hard is. Ik heb 1 keer ook wel spijt gehad dat ik iemand geen rode kaart gaf terwijl dat wel terecht was, want dat was ook wel een geweldincident. (Respondent 1)

Ik denk bij mij 70% van de gevallen dat ik het niet doe. Maar dat komt gewoon meer omdat ik een wedstrijd probeer aan te voelen. (Respondent 4)

Hoeveel geef ik niet? Pfoe dan moet ik even denken. Dat zijn er een stuk of 10. (Respondent 6)

Om te illustreren hoeveel rode kaarten alle respondenten hadden moeten geven en hoeveel er daadwerkelijk worden gegeven per seizoen is er een overzicht gemaakt die te zien is in figuur 3. Belangrijk om daarbij te vermelden is dat de respondenten gemiddeld veertig wedstrijden in een seizoen fluiten.

Figuur 3

Overzicht per Respondent van het Gemiddeld Aantal Gegeven Rode Kaarten Per Seizoen en het Aantal bij Strikt Volgen Regelgeving

Respondent	Aantal rode kaarten gegeven	Aantal rode kaarten bij strikt volgen regelgeving
1	0-1	14
2	1	1
3	1	2
4	2	10
5	1	1
6	0-1	10
7	0-1	2-3
8	0-1	2-3
9	0-1	2-3
10	3	11
11	4-5	4-5
Totaal	12-18	59-63

Alle respondenten samen geven dus ongeveer 12 tot 18 rode kaarten per seizoen, als hier de overtredingen bij worden opgeteld waar rood voor gegeven zou moeten worden volgens de regelgeving zijn dat er een stuk meer, namelijk 59-63 per seizoen. Gemiddeld per respondent

zou dit neerkomen op 1.09-1.64 gegeven rode kaarten per seizoen en op 5.36-5.73 rode kaarten als de regelgeving strikt was gevolgd.

De meeste scheidsrechters nemen dus de ruimte om eigen beslissingen te maken binnen de regelgeving, maar vervolgens is er een meldingsplicht voor gegeven rode kaarten en gestaakte wedstrijden waardoor er na de wedstrijd bepaalde regels nageleefd dienen te worden. In het volgende onderdeel van het resultatenhoofdstuk zal beschreven worden in hoeverre clubscheidsrechters aan die meldingsplicht voldoen en zo de regels ook echt naleven.

5.2 Naleving

De clubscheidsrechters moeten na het geven van een rode kaart of na het staken van een wedstrijd een online formulier invullen waarbij de volledige situatie van het incident in kaart wordt gebracht. Als de clubscheidsrechter dit nalaat om te doen, kunnen ze een schorsing van ongeveer 3 maanden krijgen. Deze schorsing is volgens de clubscheidsrechters uiteindelijk meer een straf voor de club, want het tekort aan scheidsrechters neemt daarmee alleen maar toe.

De KNVB heeft ook als regel dat als je als scheidsrechter een kaart niet doorgeeft dat je een schorsing van 3 maanden kan krijgen. Ik weet dan niet of het een straf is voor de club of voor mij als scheidsrechter, want voor mij is 3 maanden vrij niet zo erg. (Respondent 11)

Een club zou, vanwege de mogelijke schorsing voor de clubscheidsrechter, ook belang moeten hebben bij het melden van alle incidenten, maar zoals al eerder beschreven is er zowel vanuit de club als de KNVB geen controle en druk. Wellicht is die controle ook helemaal niet nodig, omdat scheidsrechters alle incidenten netjes melden. De clubscheidsrechters gaven aan erg weinig wedstrijden te hoeven staken, namelijk twaalf keer van in totaal in ongeveer 170 jaar ervaring van alle respondenten bij elkaar. Deze stakingen zijn door alle clubscheidsrechters altijd gemeld bij de KNVB. Rode kaarten daarentegen worden door minder scheidsrechters gemeld. Vijf van de elf respondenten hebben niet elke rode kaart gemeld bij de KNVB. In figuur 4 zijn de geschatte totale aantal gegeven rode kaarten over de algehele carrière van clubscheidsrechters weergegeven en ook hoeveel van die rode kaarten daadwerkelijk gemeld zijn. Qua respondenten meldt dus ongeveer 45% niet elke rode kaart aan de KNVB, qua aantal rode kaarten komt dit neer op ongeveer 16%.

Figuur 4

Geschat Aantal Rode Kaarten per Respondent Gegeven Over de Hele Carrière en het Aantal Gemelde Rode Kaarten

Respondent	Aantal rode kaarten gegeven	Aantal rode kaarten gemeld
1	8	6
2	6	6
3	22	12
4	14	14
5	15	15
6	3	3
7	7	7
8	4	0
9	3	1
10	45	45
11	56	45
Totaal	183	154

5.3 Motieven

Nu is beschreven hoe clubscheidsrechters omgaan met de discretionaire ruimte binnen de regelgeving en de naleving van de regelgeving, zullen de motieven uiteengezet worden waarom de regels niet altijd worden nageleefd en de grenzen van de discretionaire ruimte worden opgezocht.

De meest voorkomende reden om anders met situaties om te gaan dan de regelgeving voorschrijft, is de cultuur van een voetbalwedstrijd in de B-categorie. De clubscheidsrechters acteren op een laag en minder serieus niveau en vinden dat ze dat ook moeten toepassen tijdens de wedstrijd. Volgens hen komen harde overtredingen vaker voort uit lompheid dan intentie en iedereen die op het veld staat zou daar voor zijn plezier moeten staan. Er is volgens de clubscheidsrechters dus sprake van een sfeer waarin hard optreden niet gepast is.

Als ik bij lage niveaus voor elke overtreding waar je normaal geel hoort te geven ook geel geef dan wordt het ook echt niet gezellig. (Respondent 1)

Nouja het is amateurniveau. De meeste spelers moeten maandag ook weer naar school of naar werk en het liefst laat ik ze daar heen gaan zonder blauw oog of kleerscheuren. Ik wil dan vooral niet nog meer olie op het vuur gooien. (Respondent 2)

Mijn basis in de wedstrijd is dat als ik een wedstrijd kan fluiten zonder kaarten dat ik de beste wedstrijd heb gehad. Bij leuke wedstrijden vind ik gele kaarten soms niet passen. (Respondent 6)

Ik denk ongeveer 1 op de 5 kaarten die ik niet meld. Dus ik heb er dit seizoen 1 niet gemeld. En dat ligt vooral aan de vriendelijkheid van de wedstrijd. (Respondent 11)

Die ongedwongen cultuur begint al bij het beschreven gebrek aan controle vanuit zowel de club als de KNVB. Vanwege het gebrek aan controle zullen scheidsrechters ook geen druk voelen om de regelgeving strikt te volgen en eventueel rode kaarten te geven.

Naast de ongedwongen cultuur van een amateur voetbalwedstrijd is de administratieve druk ook een reden voor een aantal clubscheidsrechters om incidenten niet te melden, maar vooral ook om bijvoorbeeld rode kaarten niet te geven. Meermaals lijkt dit voort te komen uit de gepercipieerde tijd die het kost om een melding te maken. Zo geven de scheidsrechters die alles melden aan dat ze de administratieve druk erg laag vinden, want het kost maar een kwartier om een formulier in te vullen. De clubscheidsrechters die incidenten niet melden zeggen dat ze er anders wel uren mee bezig kunnen zijn en er daarom maar niet aan beginnen.

Iets wat mij weerhoudt om rood te geven is het administratieve werk wat eraan vastzit. Dan moet je een proces-verbaal aanmaken en dat vind ik helemaal niets en als je het niet doet word je achtervolgd door de KNVB en ik ben het dan al lang weer vergeten. (Respondent 2)

Die rompslomp qua administratie en het was een laag niveau (redenen om rode kaarten niet te melden), dus ik heb ze niet gemeld. En je hoort ook wel eens van collega's die rood hebben gegeven dat ze er een halve dag vrij voor moeten nemen om het te motiveren. Dat maakt het niet aantrekkelijk om te melden. (Respondent 8)

Precies goed eigenlijk (Over de hoeveelheid administratie). Er staat gewoon duidelijk wat je in moet vullen met verschillende beschrijfmogelijkheden. Ik ben er niet zo lang mee bezig. (Respondent 4)

Nee dat is zo laagdrempelig dat moet een kind nog kunnen. (Respondent 10)

Naast de ongedwongen cultuur van een voetbalwedstrijd in de B-categorie en de administratieve druk is het gebrek aan anonimiteit voor clubscheidsrechters een derde motief waardoor de grenzen van de discretionaire ruimte worden opgezocht en niet alle regels worden nageleefd. Bij drie van de elf respondenten zou het gebrek aan anonimiteit van invloed kunnen zijn op de besluitvorming. De naam van scheidsrechters wordt weergegeven voor aanvang van de wedstrijd en dit is dus ook voor de spelers en leiders in te zien. Clubscheidsrechters kunnen zelf kiezen of hun naam wordt weergegeven, maar doordat de meer extreme incidenten minder vaak voorkomen, denken scheidsrechters vaak niet na over hun anonimiteit totdat een dergelijk incident zich heeft voorgedaan.

De zichtbaarheid van de scheidsrechter waarbij je met naam en toenaam te vinden bent in de app bij wedstrijden kan scheidsrechters ervan weerhouden om soms stappen te nemen. Ik heb concreet twee keer meegemaakt dat mij werd verteld dat ze mij wel wisten te vinden na de wedstrijd. En dat ze vroegen wat je naam ook alweer was. Op dat moment is dat geen prettige gedachte. (Respondent 7)

Als laatste zullen de motieven om de regelgeving wel na te leven beschreven worden. Er werd door alle clubscheidsrechters maar één reden genoemd om rode kaarten wel te melden en te geven voor waar dat nodig is, namelijk dat als je als speler rood krijgt je ook een straf verdient en ervan moet leren. Rood wordt namelijk niet zomaar gegeven en het zou oncollegiaal zijn naar andere clubscheidsrechters als zij hetzelfde gedrag weer moeten ervaren van dezelfde spelers die geen straf hebben moeten uitzitten voor de rode kaart.

Als je een rode kaart geeft aan iemand die een klap geeft en diegene krijgt er 5-6 wedstrijden voor dan hoop je dat het daarna niet meer voorkomt. Als je een rode kaart niet doorgeeft, dan denkt diegene dat het een vrijbrief is en dan kan diegene het de volgende keer nog een keer flikken. En dat kan niet zo zijn. Diegene moet zijn consequenties inzien van zijn acties. (Respondent 11)

Verder viel op dat geen van de clubscheidsrechters aangaf rode kaarten te moeten melden vanuit het beleid van de club. Er werd dus zowel geen druk vanuit de club ervaren op het wel als het niet melden en geven van rode kaarten.

5.4 Analyse

Nadat de discretionaire ruimte die clubscheidsrechters nemen en de naleving van clubscheidsrechters besproken zijn, zullen de respondenten nu geplaatst worden binnen de vier benaderingen van de ambtelijke rationaliteit (Kagan, 1978). In figuur 5 zijn alle respondenten weergegeven op basis van de oriëntatie op regelgeving in vergelijking met de oriëntatie op de omgevingsfactoren. De respondenten zijn niet alleen geplaatst op basis van het aantal gegeven en gemelde rode kaarten, maar ook aan de hand van gegeven antwoorden over regelgeving, stijl van fluiten en andere relevante onderwerpen. Op deze manier is er onderscheid gemaakt tussen clubscheidsrechters die geplaatst kunnen worden binnen dezelfde benadering.

Zoals te zien is in figuur 5 is respondent 4 de enige die valt binnen *retreatism*. Respondent 4 heeft wel alle rode kaarten gemeld, maar deed dit niet vanuit één van de oriëntaties en meer vanuit eigen belang. De onderstaande uitspraak van deze respondent onderstreept de lage mate van oriëntatie op de regelgeving en de omgevingsfactoren.

Ik kijk het ook een beetje aan hè? Hoeveel staat het al? In welke minuut is het? Heeft het zin? Ja, weet je, ik weet op zich dat het niet goed is, want zo leren ze het nooit. Maar ik wil niet die strenge meester spelen. Ik wil gewoon lekker genieten en ik fluit in de geest van de wedstrijd.
(Respondent 4)

Er zijn twee respondenten te categoriseren binnen de *legalism* benadering, namelijk respondent 2 en 5. Zoals te zien in figuur 3 en 4 melden beide respondenten alle kaarten bij de KNVB en geven ze ook niet minder rode kaarten dan zou moeten volgens de regelgeving. Daarnaast bevestigen onderstaande uitspraken van beide respondenten de hoge oriëntatie op de regelgeving en de lage op de omgevingsfactoren.

Als je met rode kaarten marchandeert, dan kun je net zo goed meteen 10-0 opschrijven of zo, dat is 1 ding. Het tweede ding is dat er mensen zijn die echt veel rode kaarten krijgen ook voor onsportief gedrag naar de scheidsrechter, maar als er een aantal niet gemeld worden dan leert ie er eigenlijk nooit van dus daarom meld ik de kaarten altijd. Je hebt marge binnen de spelregels, maar als je je niet aan de spelregels houdt dan kun je op voorhand al beter niet beginnen aan de wedstrijd. (Respondent 2)

Ik ben wel een strenge scheidsrechters. Als iemand een overtreding maakt die niet erg is dan geef ik een waarschuwing en bij de tweede keer krijgt diegene geel. Als iemand de bal wegschiet als ik heb gefloten dan geef ik gewoon geel. Ik ben daar heel consequent in, het boeit mij ook niet of de speler van mijn eigen vereniging is. Ik moet in de spiegel kunnen kijken en weten dat ik eerlijk heb gefloten. Ik zie die jongens natuurlijk vaak en dan zou je dingen kunnen laten gaan, maar dat vind ik niet eerlijk en dan stop ik er ook mee als ik dat zou doen. (Respondent 5)

Binnen de *unauthorized discretion* benadering is er dus een hoge oriëntatie op de omgevingsfactoren en een lage oriëntatie op de regelgeving. Respondenten 3,6,8 en 9 zijn binnen deze benadering gecategoriseerd. Waarbij respondenten 8 en 9 heel laag scoren op regelgeving en respondenten 3 en 6 nog bijna in de *judicial mode* benadering zitten. Deels komt dat voort uit het aantal gemelde rode kaarten en het verschil tussen de gegeven kaarten en wat de regelgeving voorschrijft, maar ook uit de andere gegeven antwoorden tijdens het interview. De onderstaande uitspraken tonen de verschillen aan tussen respondenten 3 en 6 aan de ene kant en 8 en 9 aan de andere kant.

Ik volg over het algemeen de regelgeving wel en daarin interpreteer ik wel nog mijn eigen zaken. Scheidsrechter zijn is ook veel interpreteren. Als je kijkt naar een handsbal in de zestien bijvoorbeeld en iemand heeft zijn handen langs zijn lichaam dan is het officieel een goal of een penalty. Dat vind ik niet altijd passen in het spel en wedstrijdbeeld, dat is erg afhankelijk van het niveau. Ik fluit daarin ook anders bij A-categorie en B-categorie, bij de A-categorie volg ik de regels dan ook veel strikter. (Respondent 3)

Ik ben geen scheidsrechter om puur strak de lijn neer te zetten, want je hebt wel eens een wedstrijd met twee teams die van stevig voetbal houden. Dan zie je ze op elkaar inbeuken en dan helpen ze elkaar overeind en dan gaat het vaak gewoon goed. (Respondent 6)

Een speler van de tegenpartij had een te late sliding en de bal was al heel lang weg en hij raakte de tegenstander. Iedereen brult dan om rood, maar ik heb toen gewoon geel gegeven. En veel zeggen dan daar moet je rood voor geven, maar ik vond dan rood niet toepasselijk. Dus ik interpreteer de regels van de KNVB dan op mijn eigen manier, dus soepel mee omgaan. (Respondent 8)

Ik heb hem bij de senioren maar 1 keer (rode kaart) gemeld bij de KNVB. En dat ligt dan echt aan de aard van de overtreding. Je moet niet vergeten dat spelers best lang geschorst kunnen worden voor overtredingen. Ik zie gewoon niet de toegevoegde waarde van het melden als iemand 5-6 wedstrijden geschorst kan worden. (Respondent 9)

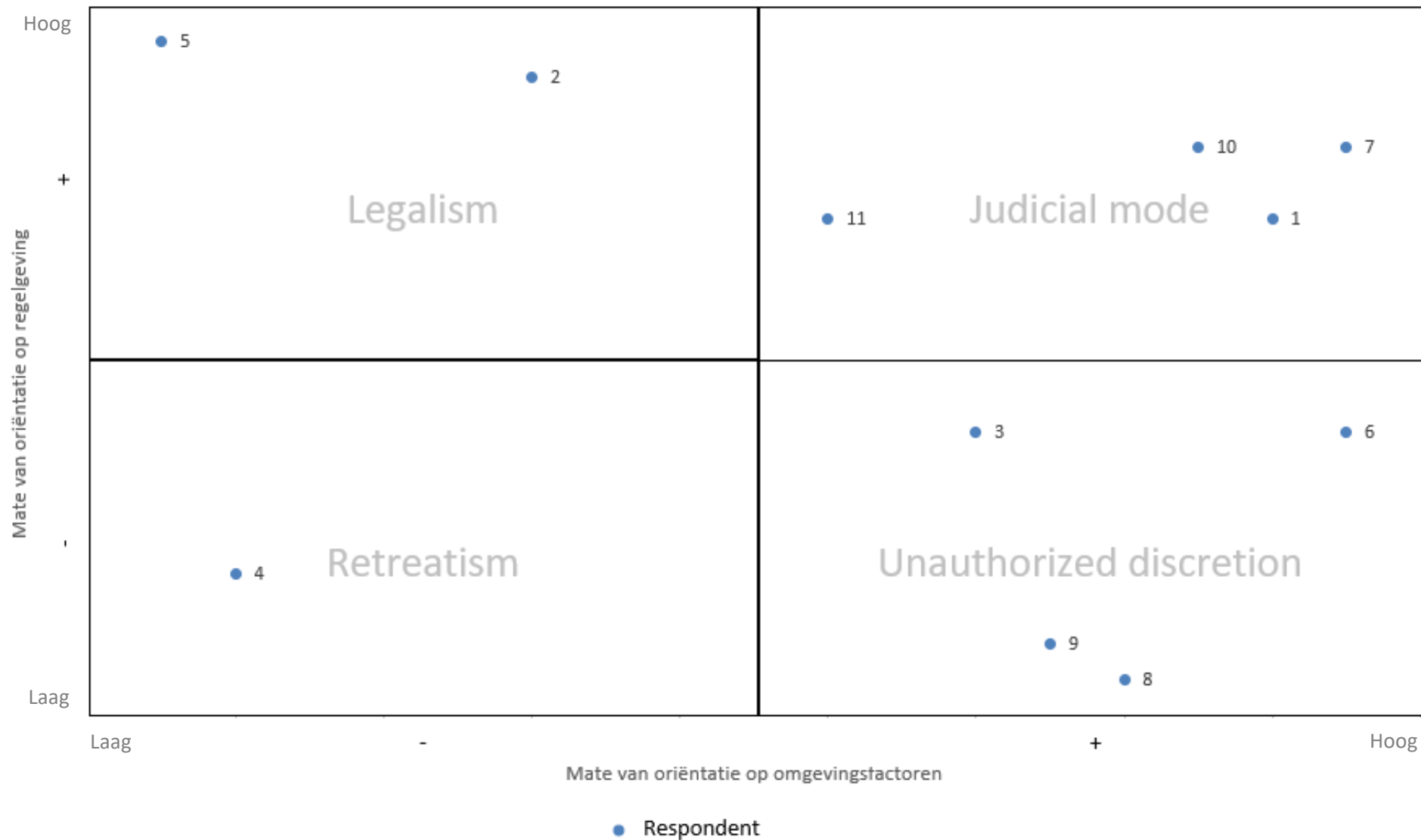
Als laatste zijn er nog de respondenten die horen binnen de *judicial mode*, dit zijn respondenten 1,7,10 en 11. Deze respondenten hebben allen in hun besluitvorming zowel de regelgeving als de omgevingsfactoren geprobeerd in acht te nemen. Daarbij is niet elke rode kaart altijd gemeld en werden de grenzen van de discretionaire ruimte wel opgezocht, maar kwam dit vooral voort uit bepaalde omgevingsfactoren. Onderstaande uitspraken van de respondenten binnen de *judicial mode* zijn typerend voor antwoorden die bij deze benadering passen.

Als ik rode kaarten geef, behalve die ene keer, geef ik ze altijd door. Toen kwam de club naar mij toen de tegenstander ook. Toen liet ik ze vertellen waarom ze het gedrag vertoonden wat ze vertoond hebben. Toen kwam het standaardverhaal dat zulk gedrag gewoon bij het spelletje hoort. Na dat gesprek was het doel voor mij behaald, want het was uitgesproken en geen gedoe meer. Ik meld de kaarten, omdat het een serieus iets is. Iemand doet gewoon iets waarvan ik vind dat diegene het niet had moeten doen. Mensen moeten daarop aangesproken worden en als het vaker bij dezelfde voorkomt dan vind ik ook dat diegene daar zwaardere straffen voor moet krijgen. (Respondent 1)

Anders moet je het niet geven (Waarom respondent alle rode kaarten heeft gemeld), wat heb je er dan aan als je het niet opschrijft. Misschien zou ik er bij rood door 2 keer geel anders over denken vanwege de aard van de wedstrijd. (Respondent 10)

Figuur 5

Respondenten Geplaatst in de Benaderingen van de Ambtelijke Rationaliteit (Kagan, 1978)



Noot. De respondenten zijn geplaatst in de benaderingen aan de hand van alle gegeven antwoorden van de respondenten. Dit is dus vooral gebaseerd op het aantal gemelde en gegeven rode kaarten, maar ook deels op de mening en interpretatie van de onderzoeker.

6. Conclusie

Binnen dit hoofdstuk zullen de resultaten worden geïnterpreteerd aan de hand van de eerder beschreven theorie en literatuurstudie. Door die interpretatie worden antwoorden geformuleerd op de centrale onderzoeksvragen.

Zoals uit de literatuur en resultaten naar voren is gekomen, zijn clubscheidsrechters in een bepaalde mate uitvoerders van opgestelde regelgeving vanuit de KNVB en kunnen daardoor als *front-line worker* worden beschreven. Clubscheidsrechters zijn verantwoordelijk voor het leiden van een wedstrijd in het amateurvoetbal waarbij een ongedwongen cultuur centraal staat. In die cultuur moeten clubscheidsrechters vaak improviseren en terugvallen op ervaring. Er zijn echter wel meerdere factoren die van invloed kunnen zijn op de besluitvorming van de clubscheidsrechters. Voorbeelden van omgevingsfactoren die van invloed kunnen zijn op de besluitvorming en uit de literatuur naar voren kwamen, zijn de druk vanuit de club om beslissingen te veranderen, de hoeveelheid aan administratie en de invloeden van betrokkenen bij een wedstrijd. De vraag is of die omgevingsfactoren ook daadwerkelijk naar voren komen uit de resultaten en daar is de eerste deelvraag dan ook op gericht:

Welke motieven geven clubscheidsrechters voor het wel of niet opvolgen van de opgestelde regelgeving van de KNVB?

Uit de resultaten komt naar voren dat er meerdere motieven zijn om de opgestelde regelgeving van de KNVB niet op te volgen. De voornaamste reden is de cultuur van een voetbalwedstrijd in de B-categorie. In de B-categorie is het niveau lager en komen overtredingen vaker door lompheid dan vanuit de intentie om te blesseren. Er staat vrijwel geen publiek langs de kant en zo is er dus ook weinig controle op de beslissingen. De clubs hebben daarnaast geen beleid over het geven en melden van rode kaarten. Hierdoor is de sfeer van een dergelijke wedstrijd ongedwongen en is het makkelijker voor clubscheidsrechters om niet strikt vanuit de regelgeving te handelen. Vanuit de literatuur is dit ook te verklaren, omdat de *front-line worker* vaak moest improviseren in de besluitvorming. Uit de resultaten blijkt echter dat Clubscheidsrechters niet moeten improviseren, aangezien de regelgeving duidelijk is, alhoewel, de gelegenheid van een dergelijke ongedwongen amateurwedstrijd zonder controle juist de mogelijkheid biedt tot improviseren. Kortom, de besluitvorming komt niet direct voort uit de regelgeving.

Het tweede, reeds meest voorkomende, motief om de opgestelde regelgeving van de KNVB niet op te volgen is de administratieve druk, maar eigenlijk vooral de gepercipieerde administratieve druk. De clubscheidsrechters die vrijwel alle rode kaarten melden, gaven aan dat het ongeveer een kwartier werk is om een rapport te schrijven en daardoor ook geen reden is om een kaart niet te geven of te melden. De clubscheidsrechters die minder rode kaarten geven of melden, gaven juist aan dat ze uren bezig zouden zijn om een rapport te schrijven. Er bestaat dus bij een deel van de clubscheidsrechters een foute perceptie van de hoeveelheid werk die het kost om een rode kaart te rapporteren aan de KNVB. Ook dit motief is vanuit de literatuur over *front-line workers* te verklaren. Een clubscheidsrechter is namelijk een vrijwilliger die zich niet op dezelfde manier hoeft in te lezen over alle regelgeving en ook geen verplichte cursus hoeft af te ronden, daardoor hebben ze soms minder kennis van zaken dan iemand die bijvoorbeeld een opleiding heeft moeten afronden om een bepaalde functie te vervullen.

Het derde en laatste motief dat werd genoemd om regelgeving niet na te leven is het gebrek aan anonimiteit voor clubscheidsrechters. Clubscheidsrechters kunnen met een gegeven rode kaart en het daaropvolgende geschreven rapport ervoor zorgen dat langdurige schorsingen worden uitgedeeld door de KNVB. Doordat de naam van de clubscheidsrechter vaak staat weergegeven bij de wedstrijd kan het ervoor zorgen dat, uit angst voor represailles, een situatie minder erg wordt beschreven dan hoe het zich daadwerkelijk heeft afgespeeld. Dat het gebrek aan anonimiteit van de clubscheidsrechter invloed kan hebben op de besluitvorming is ook te verklaren vanuit de literatuur over *front-line workers*. Een clubscheidsrechter werkt namelijk met individuen en is afhankelijk van het gedrag van diezelfde individuen. Doordat je als *front-line worker* hebt meegemaakt hoe iemand zich tijdens een wedstrijd heeft gedragen kun je rekening gaan houden met gedragingen van die persoon in de toekomst bij het schrijven van het rapport.

Er werd maar één motief gegeven om rode kaarten en stakingen juist wel te melden en te geven, namelijk dat de spelers moeten leren van hun fouten en daarvoor ook mogelijke straffen moeten ondergaan. Dit motief kwam dus niet voort uit de doelstellingen of beleid van de club, maar vooral uit intrinsieke motivatie en wat je hoort te doen vanuit de regelgeving als clubscheidsrechter. Zo maken de clubscheidsrechters, als *front-line worker*, gebruik van hun bevoegdheden en intrinsieke motivatie om tot besluiten te komen in de dynamische structuur waarin ze zich bevinden.

De keuzes die clubscheidsrechters, als *front-line worker*, moeten maken, kunnen dus worden beschreven als een afweging van zowel de regelgeving als de omgevingsfactoren. Door de gemaakte keuzes kunnen clubscheidsrechters geplaatst worden in de vier benaderingen van de ambtelijke rationaliteit en daaruit volgde de tweede deelvraag:

Welke benaderingen van de ambtelijke rationaliteit zijn toepasbaar op de beslissingen van clubscheidsrechters? En in hoeverre komen deze vormen voor?

Van de clubscheidsrechters binnen dit onderzoek kan gesteld worden dat het merendeel zich zeker laat beïnvloeden door de omgevingsfactoren. De twee benaderingen die horen bij een hoge oriëntatie op omgevingsfactoren zijn de *judicial mode* en *unauthorized discretion*. Bij de *judicial mode* is er naast een hoge oriëntatie op omgevingsfactoren ook een hoge oriëntatie op regelgeving. Vier van de elf clubscheidsrechters vallen binnen de *judicial mode* en zullen zich vanuit de regelgeving verplicht voelen om voor alle overtredingen waar dat hoort rood te geven en om alle rode kaarten en stakingen te melden aan de KNVB. Echter, laten deze clubscheidsrechters zich toch enigszins beïnvloeden door de omgevingsfactoren. Concreet betekent dit dat de clubscheidsrechters aangeven streng te fluiten, maar dat er soms uitzonderingen zijn waardoor de regels niet altijd strikt gevolgd worden. Zo kan een speler excuses aanbieden na de wedstrijd voor een lichter vergrijp, zoals het neerhalen van een doorgebroken speler, een vergrijp waar rood bij hoort, waardoor een rode kaart niet meer gemeld zal worden. Ook kan een clubscheidsrechter juist voor lichtere vergrijpen geen rode kaart geven vanwege de administratie die daarop volgt.

Ook vier van de elf clubscheidsrechters vallen binnen de *unauthorized discretion*. Deze clubscheidsrechters laten de regelgeving veel minder meewegen bij de besluitvorming en laten zich meer beïnvloeden door de omgevingsfactoren. Een gevolg hiervan is dat rode kaarten minder gemeld en gegeven worden vanwege de motieven genoemd bij de vorige deelvraag. Door dit gedrag is er dus minder bekend over het daadwerkelijke aantal incidenten die plaatsvinden tijdens en rondom voetbalwedstrijden, maar worden er dus ook minder straffen uitgedeeld aan spelers die dat wel verdienen waardoor ze in de volgende wedstrijd gewoon weer kunnen spelen.

Dan blijven er nog twee vormen van ambtelijke rationaliteit over die minder voorkomen onder de clubscheidsrechters binnen dit interview. De *legalism* benadering komt bij slechts twee van de elf clubscheidsrechters voor. Bij deze benadering is er sprake van een hoge oriëntatie op regelgeving en een lage op de omgevingsfactoren. De clubscheidsrechters binnen deze

benadering geven rood voor alles waar dat hoort volgens de regelgeving van de KNVB en melden alle rode kaarten en stakingen. Voor de KNVB zijn dit waarschijnlijk de ideale clubscheidsrechters, omdat ze ervoor zorgen dat op deze manier iedereen gestraft wordt en rood krijgt zoals dat zou moeten volgens de regelgeving. Er was maar één clubscheidsrechter die gecategoriseerd is binnen de *retreatism* benadering. Bij deze benadering is er een lage oriëntatie op regelgeving en omgevingsfactoren en handelt de clubscheidsrechter vooral uit eigen belang. In praktijk is deze clubscheidsrechter dus erg onbetrouwbaar in zijn of haar keuzes, omdat ze niet vanuit de regelgeving gemaakt worden.

De gevolgen van zowel het onbekende aantal daadwerkelijke incidenten als het lage aantal straffen die worden uitgedeeld, zijn groot. Doordat het daadwerkelijke aantal incidenten niet bekend is bij de KNVB, wordt het beleid omtrent incidenten gebaseerd op een verkeerd aantal. Dit is een probleem, omdat het goed is beleid te baseren op de werkelijke getallen. Bij een veel hoger aantal incidenten is wellicht strenger beleid nodig voor clubs, spelers en clubscheidsrechters. Ook het lagere aantal uitgedeelde straffen is problematisch zoals ook al naar voren kwam uit de maatschappelijke relevantie, want het meemaken van agressie in de sport zorgt voor minder spelplezier, lichamelijk en mentaal letsel. Daarnaast zorgt de verlaagde pakkans, in dit geval de kans op straf, juist voor meer incidenten.

Mede op basis van de opgestelde antwoorden op beide deelvragen kan nu worden overgegaan op beantwoording van onderstaande hoofdvraag:

Op welke wijze leven clubscheidsrechters de opgestelde regelgeving van de KNVB in het senioren amateurvoetbal na? En welke motieven spelen daarin een rol?

Aan de hand van de resultaten kan geconcludeerd worden dat lang niet alle clubscheidsrechters de opgestelde regelgeving van de KNVB volledig naleven. Het merendeel van de clubscheidsrechters ervaart volledige ruimte om keuzes te maken, omdat ze geen enkele druk voelen vanuit de KNVB of de club. Er is geen beleid over gemaakte keuzes, maar er wordt ook niet gecontroleerd of regelgeving gevolgd wordt. Mede hierdoor zoeken de clubscheidsrechters de grenzen van de discretionaire ruimte echt op met het geven van rode kaarten. Er zouden per seizoen ongeveer vijf keer meer rode kaarten gegeven moeten worden als de clubscheidsrechters de regelgeving strikt zouden volgen. In de regelgeving staat dat clubscheidsrechters altijd eigen beslissingen moeten en mogen nemen aan de hand van diezelfde regelgeving, maar doordat de clubscheidsrechters zelf aangaven hoeveel rode kaarten

ze zouden geven bij het strikt volgen van de regelgeving kan er toch gesproken van het veelvuldig opzoeken van de grenzen van de discretionaire ruimte door de clubscheidsrechters.

In essentie komen de resultaten over het aantal gegeven rode kaarten naast het nemen en ervaren van discretionaire ruimte ook overeen met het concept van naleving, want als de regelgeving voorschrijft dat je rood geeft voor een handsbal op de doellijn leef je als clubscheidsrechter de regels niet na als je vervolgens geel geeft. Echter, is het aantal gemelde rode kaarten nog duidelijker om de naleving te beschrijven. Uit de resultaten komt naar voren dat vijf van de elf respondenten niet alle rode kaarten gemeld hebben bij de KNVB. Kijkend naar het totale aantal rode kaarten wat door alle clubscheidsrechters is gegeven wordt ongeveer 16% niet gemeld. De gestaakte wedstrijden zijn wel altijd gemeld door de clubscheidsrechters.

Zoals al beschreven bij de eerste deelvraag zijn de motieven om de grenzen van de discretionaire ruimte op te zoeken en regelgeving niet na te leven de cultuur van een voetbalwedstrijd in de B-categorie met een bijbehorend gebrek aan controle, de administratieve druk en het gebrek aan anonimiteit. De motivatie om spelers te laten leren van hun foute gedrag door middel van een schorsing is het enige gegeven motief om juist de grenzen van de discretionaire ruimte niet op te zoeken en de regelgeving wel na te leven.

Concluderend, zoekt het merendeel van de clubscheidsrechters de grenzen van de discretionaire ruimte op door minder rode kaarten te geven dan zou moeten volgens de regelgeving waardoor er vijf keer zoveel rode kaarten gegeven zouden moeten worden per seizoen. Daarnaast heeft bijna de helft van de respondenten niet alle gegeven rode kaarten vervolgens gemeld aan de KNVB. De cultuur van een voetbalwedstrijd in de B-categorie met een bijbehorend gebrek aan controle, de administratieve druk en het gebrek aan anonimiteit zijn de voornaamste omgevingsfactoren die van invloed zijn geweest op het verminderd naleven van de regelgeving. Het gebrek aan naleving van de regelgeving door clubscheidsrechters zorgt voor enkele negatieve gevolgen, namelijk minder spelplezier, lichamelijk en mentaal letsel en juist meer incidenten door de lagere kans op straf. Daarnaast is het beleid van de KNVB nu gebaseerd op een hoeveelheid incidenten die niet overeenkomt met het werkelijke aantal. Hierdoor sluit het huidige beleid niet aan op de realiteit.

7. Beleidsaanbevelingen

In dit hoofdstuk zullen verschillende aanbevelingen worden gegeven om de voornaamste omgevingsfactoren aan te pakken en zo de naleving van de regelgeving door clubscheidsrechters te verbeteren. Deze aanbevelingen komen voort uit de resultaten van dit onderzoek.

Vooropgesteld moet worden dat het veranderen van de cultuur van een amateur voetbalwedstrijd lastig is en misschien zelfs ongewenst. De controles verhogen bij clubscheidsrechters zal eerder negatieve gevolgen hebben doordat het fluiten daardoor minder leuk wordt. Zo gaven meerdere respondenten ook aan dat ze juist clubscheidsrechter zijn, omdat je als KNVB-scheidsrechter op alle kleine dingen moet letten. De eerste aanbeveling gaat dan ook niet in op de controle van de clubscheidsrechters, maar op de bewustwording bij clubs en scheidsrechters. Weinig clubs hebben actief beleid voor de eigen scheidsrechters en vrijwel geen één club organiseert bijeenkomsten voor de scheidsrechters waarin bijvoorbeeld de nieuwe spelregels of bepaalde verwachte gedragsregels worden doorgenomen. De eerste aanbeveling is dan ook dat er een bewustwordingscampagne moet worden opgezet door de KNVB waarin het belang van het melden van elke rode kaart en het geven van rode kaarten voor bepaalde overtredingen wordt uitgelegd. Hiervoor zijn verschillende argumenten te geven zoals de consistentie van fluiten van alle scheidsrechters, het verhogen van spelplezier bij spelers en om collega scheidsrechters te helpen door spelers te straffen die dat verdienen. Deze campagne kan worden verspreid naar alle clubs en aangesloten scheidsrechters door het tegelijk met de regelwijzigingen te publiceren. Elke clubscheidsrechter heeft namelijk aangegeven de regelwijzigingen elk seizoen door te nemen.

De tweede aanbeveling kan aansluiten bij de eerste aanbeveling en gaat in op de gepercipieerde hoeveelheid administratie. Voor sommige clubscheidsrechters is het geven van een rode kaart al een drempel doordat ze denken uren bezig te zijn met de administratie nadien. In de campagne kan ook direct vermeld worden dat de administratie erg simpel is en juist helpt bij het verbeteren van de sfeer tijdens de volgende wedstrijden. Als er namelijk vijf keer meer rode kaarten gemeld worden zullen er ook veel minder spelers op het veld staan die harde overtredingen maken waardoor wedstrijden soms uit de hand lopen.

Uiteindelijk is het doel van de campagne ook voor clubs om bewust te raken van het probleem dat zo weinig kaarten gegeven en gemeld worden. Er zou actief beleid gevoerd moeten worden door de clubs om elk seizoen de clubscheidsrechters bij te praten over de gedragsregels op de

club en hoe de club verwacht dat de scheidsrechters omgaan met de regels. Hierin hoeft de club dus geen constante controles uit te voeren wat op dit moment ook niet lukt vanwege een gebrek aan vrijwilligers, maar door middel van een jaarlijks gesprek laat een club juist zien dat ze aandacht hebben voor de eigen vrijwillige scheidsrechters.

De derde aanbeveling zou kunnen bijdragen aan het verhogen van het aantal gemelde rode kaarten. De clubscheidsrechter is verantwoordelijk om kaarten te melden, maar doet dat soms niet vanwege uiteenlopende redenen. Om de controle hierop niet zichtbaar te vergroten, want dit zorgt ook voor veel meer werk voor de clubs of de KNVB, kan die controle juist via de deelnemende teams verlopen. Na een wedstrijd krijgt de leider van het team een aantal vragen over de scheidsrechter, de tegenstander en het spelplezier, maar gek genoeg zit er geen vraag bij over het aantal gegeven gele en rode kaarten en andere incidenten. Door deze vraag mee te nemen kan de KNVB direct zien of er kaarten niet gemeld zijn en hier actie op ondernemen. Dit verhoogt dus niet de zichtbare controle voor clubscheidsrechters, maar kan voor de KNVB wel helpen om de scheidsrechters te herinneren om een rapport te schrijven of clubs aan te spreken op het aantal niet gemelde kaarten bij de vereniging.

De vierde en laatste aanbeveling gaat in op het gebrek aan anonimiteit van clubscheidsrechters en zal meer bijdragen aan het voorkomen van foute toekomstige keuzes dan direct het genezen van het probleem. Op dit moment hebben clubscheidsrechters de keuze of hun naam en foto vermeld staan bij een wedstrijd, maar veel weten dit niet of geven aan dat het niet uitmaakt. Toch kan het bewustzijn van de bekendheid van je naam van invloed zijn op het beschrijven van een rode kaart of staking, omdat je als scheidsrechter bang kan zijn voor toekomstige represailles. De laatste aanbeveling is daarom om alle scheidsrechters zonder naam weer te geven bij wedstrijden, deze naam is dan alleen bekend bij de KNVB, maar is niet te zien door spelers en leiders. Op deze manier is de anonimiteit van de scheidsrechter altijd gewaarborgd en in ieder geval geen rol spelen op het moment dat een scheidsrechter het rapport moet opstellen.

Al met al, zijn er vier verschillende aanbevelingen om het aantal gemelde rode kaarten en stakingen te verhogen en het aantal gegeven rode kaarten dichterbij de hoeveelheid te brengen als de regelgeving strikt gevolgd wordt. Deze aanbevelingen zijn: een bewustwordingscampagne vanuit de KNVB op het gebied van melden en geven van rode kaarten inclusief het aanpakken van de gepercipieerde administratieve druk, het aantal gegeven kaarten door teamleiders laten melden na de wedstrijd in de bestaande vragenlijst en de

anonimiteit van scheidsrechters waarborgen door de naam nooit zichtbaar te maken. Alle aanbevelingen en de verwachte gedragsuitkomsten zijn weergegeven in figuur 6.

Figuur 6

De Beleidsaanbevelingen en de Verwachte Gedragsuitkomsten per Aanbeveling

Beleidsaanbevelingen	Verwachte gedragsuitkomsten
1. Bewustwordingscampagne vanuit de KNVB op het gebied van melden en geven van rode kaarten	<ul style="list-style-type: none"> - Clubscheidsrechters en clubs raken meer bewust van de gevolgen van het niet geven en melden van rode kaarten - Rode kaarten zullen meer gegeven en gemeld worden door clubscheidsrechters - Clubs zullen beleid gaan voeren op het omgaan met incidenten en de gedragsregels voor clubscheidsrechters
2. Voeg informatie over de hoeveelheid administratie bij het melden van een rode kaart toe aan de bewustwordingscampagne	<ul style="list-style-type: none"> - De gepercipieerde hoeveelheid administratie bij een rode kaart en staking zal afnemen - Rode kaarten zullen vaker gegeven en gemeld worden
3. Laat teamleiders aangeven hoe vaak bepaalde straffen zijn gegeven in een wedstrijd. Dus zowel kaarten als stakingen en overige relevante incidenten	<ul style="list-style-type: none"> - Verhoogt de controle op clubscheidsrechters en clubs - Clubs zullen ook druk op clubscheidsrechters uitoefenen als rode kaarten niet gemeld zijn - Clubscheidsrechters zullen rode kaarten vaker melden bij de KNVB
4. Maak clubscheidsrechters altijd anoniem bij wedstrijden	<ul style="list-style-type: none"> - Clubscheidsrechters zullen het gebrek van anonimiteit niet meenemen in besluitvorming

8. Reflectie

In dit hoofdstuk zal worden gereflecteerd op het onderzoek en de rol van de onderzoeker. Zo zullen de gemaakte keuzes worden besproken en de implicaties beschreven. Vervolgens worden ook nog aanbevelingen gegeven voor mogelijk vervolgonderzoek.

8.1 Rol van de onderzoeker

Als eerst zal er gereflecteerd worden op de rol van de onderzoeker. De onderzoeker heeft het onderzoek volledig onafhankelijk uitgevoerd, doordat er geen betrokkenheid was bij één van de stakeholders in het onderzoek. Zo is de onderzoeker op niet werkzaam bij de KNVB en zelf ook geen clubscheidsrechter. Ook is er geen interview binnen het netwerk van de onderzoeker afgenomen, dus geen van de respondenten was bekend. De onderzoeker is wel lid van een voetbalvereniging, maar juist daar kwam de interesse in het onderwerp uit voort. Alle interviews zijn vanuit beide kanten als erg prettig ervaren. Daarnaast gaven vrijwel alle respondenten aan de resultaten graag te ontvangen na afronding van het onderzoek, wat de onderzoeker heeft gesterkt in het idee dat het onderwerp relevant en interessant is.

8.2 Theoretisch kader

Het centrale theoretisch kader voor dit onderzoek was de toepassing van de theorie over *front-line workers* op de benaderingen van de ambtelijke rationaliteit. Deze keuze was gemaakt vanwege de bruikbaarheid van de ambtelijke rationaliteit om vormen van regeltoepassing te onderzoeken. Bovendien passen clubscheidsrechters binnen het concept van de *front-line workers*, vanwege de dynamische structuur waar ze zich in bevinden. Deze structuur komt ook naar voren in de resultaten, omdat er toch verschillende motieven zijn die de besluitvorming van de clubscheidsrechter beïnvloeden. Het is dan ook een juiste keuze geweest om de clubscheidsrechters te plaatsen in het model van de ambtelijke rationaliteit, omdat op die manier in één oogopslag te zien is (figuur 5) vanuit welke mate van oriëntatie keuzes gemaakt worden. De toepassing van het kader heeft ook geholpen om antwoorden te geven op de onderzoeksvragen. De resultaten lagen niet direct in de lijn der verwachting uit eerdere onderzoeken. Één van de onderzoeken uit de inleiding noemde bijvoorbeeld het motief dat scheidsrechters onder druk werden gezet, waardoor incidenten niet gemeld werden (Veldboer et al., 2003), maar hier blijkt dus helemaal geen sprake van te zijn.

8.3 Limitaties

In dit onderzoek is gekozen om semi-gestructureerde interviews af te nemen bij clubscheidsrechters in Nederland. Deze onderzoeksmethode is gekozen vanwege het belang van de eigen interpretaties van de respondenten op het gebied van regelgeving, ervaren druk en mogelijke omgevingsfactoren. Daarnaast was er een risico op sociaal wenselijke antwoorden, door de interviews anoniem af te nemen en een vertrouwensband te creëren, is er geprobeerd om dergelijke antwoorden zo min mogelijk voor te laten komen. De verenigingen en de respondenten zijn willekeurig gekozen uit een aantal provincies, desondanks, waren de respondenten niet erg divers qua leeftijd, gender en ervaring. Alhoewel de respondenten nu een representatieve groep vormden van de algemene populatie clubscheidsrechters, had het voor dit onderzoek ook goed kunnen zijn om meer onervaren scheidsrechters te interviewen, omdat ze misschien andere opvattingen hebben over situaties dan de meer ervaren scheidsrechters. Daarnaast kunnen er ook verschillen in naleving zijn tussen regio's en in dit onderzoek zijn er, vanwege budgettaire redenen, alleen verenigingen benaderd uit de provincies Gelderland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland.

Ondanks de pogingen om sociaal wenselijke antwoorden te voorkomen, een representatieve groep van clubscheidsrechters te interviewen en om datasaturatie te bereiken is er nog een limitatie met betrekking tot de generaliseerbaarheid van dit onderzoek. Uit de resultaten blijkt namelijk dat de elf respondenten enigszins verdeeld zijn over de verschillende benaderingen van de ambtelijke rationaliteit, vanwege tijdgebrek bij de uitvoering van dit onderzoek konden er niet meer interviews afgenomen worden. Door die verdeeldheid en het relatief lage aantal interviews is het de vraag of de resultaten toepasbaar zijn op de algehele populatie van clubscheidsrechters. Vanwege het exploratieve karakter van dit onderzoek is in ieder geval vastgesteld dat niet alle clubscheidsrechters de regelgeving goed naleven. Bij de aanbevelingen voor vervolgonderzoek zal worden ingegaan op ideeën om de generaliseerbaarheid te vergroten.

Een limitatie die naar voren is gekomen tijdens het afnemen van de interviews, is dat de groep scheidsrechters die fluiten in de B-categorie groter is dan puur de clubscheidsrechters. In de regio Utrecht is er bijvoorbeeld een pool van scheidsrechters die gevraagd kunnen worden om, tegen betaling, amateurwedstrijden te fluiten. Deze pool is ontstaan vanuit een scheidsrechters tekort bij veel verenigingen. Echter, deze scheidsrechters hebben geen binding met de verenigingen en voelen daardoor misschien nog minder druk om de regelgeving te volgen, of zijn juist zodanig onafhankelijk dat dat de kans op naleving vergroot.

Daarnaast zijn er veel wedstrijden waarbij spelers of ouders eenmalig een wedstrijd fluiten, deze scheidsrechters zijn onervaren en hebben veel minder kennis van regelgeving. De verminderde kennis van de regelgeving kan ook voor andere vormen van naleving zorgen.

8.4 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Zoals uit de limitaties naar voren is gekomen zijn er een aantal argumenten om vervolgonderzoek te doen naar dit onderwerp. Ten eerste heeft dit onderzoek bij een redelijk kleine populatie clubscheidsrechters aangetoond dat er een groot verschil zit tussen het aantal gegeven rode kaarten en het aantal wat gegeven had moeten worden als de regelgeving strikt gevolgd was. Daarnaast zit er ook een verschil tussen het aantal gegeven rode kaarten en het aantal gemelde rode kaarten bij de KNVB. Om deze resultaten kracht bij te zetten en aan te tonen hoe groot het probleem daadwerkelijk is kan het goed zijn om, door middel van vervolgonderzoek, naast interviews ook een grootschalige enquête en observaties af te nemen bij scheidsrechters. Door middel van de enquête kan er makkelijker een diverse groep worden benaderd, inclusief scheidsrechters die sporadisch een wedstrijd fluiten, en kunnen eventuele regioverschillen geïdentificeerd worden. Door middel van observaties kan worden bekeken of de benoemde omgevingsfactoren in interviews en de enquête ook daadwerkelijk overeenkomen met wat er rondom een voetbalwedstrijd gebeurt. Door het afnemen van een enquête en het doen van observaties zal de generaliseerbaarheid van de uitkomsten vergroot worden en de daadwerkelijke grootte van het probleem aangetoond.

Een ander voorstel voor vervolgonderzoek is om de resultaten bij voetbal te vergelijken met andere sporten. Het is namelijk interessant of de uitkomsten van dit onderzoek ook voor andere sporten geldt. Bij andere grote contactsporten is er sprake van een andere vorm van controle. Zo hebben de sporten basketbal en hockey bijvoorbeeld meerdere scheidsrechters per wedstrijd. Als de regelgeving bij andere sporten veel meer wordt nageleefd, dan moet er binnen het voetbal gekeken gaan worden naar manieren om dat ook te bewerkstelligen. Echter, kan het ook zijn dat er bij andere sporten sprake is van dezelfde uitkomsten en dan zullen daar ook aanpassingen in het beleid gedaan moeten worden om de mogelijke negatieve gevolgen te voorkomen.

Literatuurlijst

- AD.nl. (2018, 19 augustus). *KNVB: Zwaarder straffen bij geweld op veld*. Geraadpleegd op 7 december 2021, van <https://www.ad.nl/sport/knvb-zwaarder-straffen-bij-geweld-op-veld~a0850203/>
- Adams, A., Anderson, E., & McCormack, M. (2010). Establishing and challenging masculinity: The influence of gendered discourses in organized sport. *Journal of language and social psychology, 29*(3), 278-300.
- Boeije, H. (2010). *Analyseren in kwalitatief onderzoek*. Amsterdam: Boom Lemma| Uitgevers.
- Bolman, L. G., & Deal, T. E. (2017). *Reframing organizations: Artistry, choice, and leadership*. John Wiley & Sons.
- Brummelhuis, K. H. (2006). *Richtlijn versus uitvoering: een onderzoek naar de discretionaire ruimte bij de toepassing van een triageschema voor het presenteren van traumapatiënten in ziekenhuizen* (Bachelor's thesis, University of Twente).
- Bryman, A. (2012). *Social Research Methods 4th edition*. New York: Oxford University Press.
- Cambridge. (z.d.). Compliance. In *Cambridge Dictionary*. Geraadpleegd op 7 december 2021, van <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/compliance>
- Claringbould, I., Spaaij, R., & Vermeulen, J. (2017). “Ik vond het gewoon grappig eigenlijk”: Grensoverschrijdend gedrag op het voetbalveld. *Vrijtijdstudies, 35*.
- Dohmen, T. J. (2008). The influence of social forces: Evidence from the behavior of football referees. *Economic inquiry, 46*(3), 411-424.
- Donahue, E. G., Rip, B., & Vallerand, R. J. (2009). When winning is everything: On passion, identity, and aggression in sport. *Psychology of Sport and Exercise, 10*(5), 526-534.
- Duijvestijn, P., Dijk van, B., Egmond van, P., Groot de, M., Sommeren van, D., & Verwest, A. DSP groep (2013). Excessief geweld op en om de voetbalvelden. Praktijkonderzoek naar omvang, ernst en aanpak van ‘voetbalgeweld’.

- Durose, C. (2007). Beyond 'street level bureaucrats': re-interpreting the role of front-line public-sector workers. *Critical policy analysis*, 1 (2), 217–234.
- Dworkin, R. (2013). *Taking rights seriously*. A&C Black.
- Ghanavati, S., Amyot, D., & Peyton, L. (2007, June). Towards a framework for tracking legal compliance in healthcare. In *International Conference on Advanced Information Systems Engineering* (pp. 218-232). Springer, Berlin, Heidelberg.
- Gilleir, F. (2013). *Discretionaire ruimte bij de Belgische lokale politie*. Maklu.
- Havinga, T., & Terpstra, J. B. (1999). *Uitvoering tussen traditie en management: Structuratie en stijlen van beleidsuitvoering*, in Bakker.
- Heldens, J., & Reysoo, F. (2005). De kunst van het interviewen: reflecties op het interview met een guide. *KWALON*, 10(3).
- Hupe, P. and Buffat, A. (2014). A public service gap: capturing contexts in a comparative approach of street-level bureaucracy. *Public management review*, 16 (4), 548–569.
- Hupe, P. and Hill, M. (2007). Street-level bureaucracy and public accountability. *Public administration*, 85 (2), 279–299.
- Jones, M. V., Paull, G. C., & Erskine, J. (2002). The impact of a team's aggressive reputation on the decisions of association football referees. *Journal of sports sciences*, 20(12), 991-1000.
- Kagan, R. A. (1978). *Regulatory justice: implementing a wage-price freeze*. Russell Sage Foundation.
- Kalkman, J.P. and Groenewegen, P. (2019). On frontline workers as bureau-political actors: the case of civil-military crisis management. *Administration & Society*, 51 (7), 1148–1170.
- KNVB. (2021a). *KNVB Ledenaantallen 2020/21*. Geraadpleegd op 31 mei 2022, van https://knvb.h5mag.com/knvb/jaarverslag_2020-2021/ledenaantallen/88177/KNVB_Ledenaantallen_2020__21.pdf
- KNVB. (2021b). *Spelregels veldvoetbal*. Geraadpleegd op 23 december 2021, van <https://www.knvb.nl/downloads/bestand/4841/spelregels-veldvoetbal-2021-22>

- Krugers, J., & van Bottenburg, M. (2021). Sample collection as a social process: the influence of interaction between doping control officers and athletes on the implementation of anti-doping policy. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 1-16.
- Lex, H., Pizzera, A., Kurtes, M., & Schack, T. (2015). Influence of players' vocalisations on soccer referees' decisions. *European journal of sport science*, 15(5), 424-428.
- Lipsky, M. (2010). *Street-level bureaucracy: Dilemmas of the individual in public service*. Russell Sage Foundation.
- NU.nl. (2012, 4 december). *Mishandelde grensrechter (41) overleden*. NU - Het laatste nieuws het eerst op NU.nl. Geraadpleegd op 7 december 2021, van <https://www.nu.nl/binnenland/2972986/mishandelde-grensrechter-41-overleden.html>
- Oosterwijk, H. (1999). Vleeskeuring tussen legalisme en pragmatisme in: Bakker, W. & F. van Waarden (red.) *Ruimte rond regels – Stijlen van regulering en beleidsuitvoering vergeleken*. Amsterdam: Boom.
- Oude Booijink, L. (2013). *Optreden of door de vingers zien?! Een onderzoek naar de discretionaire bevoegdheid van jeugdagenten en welke argumenten doorslaggevend zijn bij het gebruiken van discretionaire bevoegdheid* (Bachelor's thesis, University of Twente).
- Parent, S., Vaillancourt-Morel, M. P., & Gillard, A. (2021). Interpersonal Violence (IV) in Sport and Mental Health Outcomes in Teenagers. *Journal of Sport and Social Issues*, 01937235211043652.
- Pearce, J. L. (1983). Job attitude and motivation differences between volunteers and employees from comparable organizations. *Journal of applied psychology*, 68(4), 646.
- Randle, J., Clarke, M., & Storr, J. (2006). Hand hygiene compliance in healthcare workers. *Journal of Hospital Infection*, 64(3), 205-209.
- RIVM. (2021, augustus). *Sport- en beweeggedrag in 2020*. <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/sites/default/files/2021-08/2021-0117%20met%20omslag%20beveiligd.pdf>
- Robbins, D. (2005). Administrative discretion: Its use in budgetary analysis. *Public Administration Quarterly*, 186-200.

- Schreijenberg, A., Schijndel, A. V., Vaan, K. D., & Homburg, G. (2011). De pakkans vergroot.
- Spaaij, R., & Schailée, H. (2019). Unsanctioned aggression and violence in amateur sport: A multidisciplinary synthesis. *Aggression and violent behavior*, 44, 36-46.
- Sparrow, M. K. (2011). *The regulatory craft: controlling risks, solving problems, and managing compliance*. Brookings Institution Press.
- Tedeschi, J. T., Bonoma, T., & Lindskold, S. (1970). Threateners' reactions to prior announcement of behavioral compliance or defiance. *Behavioral Science*, 15(2), 171-179.
- USBO. (2021). *Richtlijnen voor de beoordeling van het onderzoeksseminar en de afronding van de masteropleiding*.
https://students.uu.nl/sites/default/files/richtlijnen_bo_master_onderzoeksseminar_en_afstuderen_2021-2022.pdf
- Van Bakel, S. (2020, juni). *Wat maakt dat er zo weinig vrouwen verenigingsscheidsrechter zijn*. KNVB.
<https://www.knvb.nl/downloads/sites/bestand/knvb/24233/onderzoeksartikel-vrouwenarbitrage-sven-van-bakel>
- Veen, R.J. van der (1990). *De sociale grenzen van beleid – Een onderzoek naar de uitvoering en effecten van het stelsel van sociale zekerheid* Leiden: Stenfert Kroese.
- Veldboer, L., Boonstra, N., & Duyvendak, J. W. (2003). *Agressie in de sport. Fysieke en verbale agressie in de rotterdamse amateursport*. Verwey-Jonker Instituut. Utrecht.
- Weber, M. (1981). Some categories of interpretive sociology. *The Sociological Quarterly*, 22(2), 151-180.
- Weststrate-Velema, J. B. D. (2010). *Werken aan Werk! Een onderzoek naar de discretionaire ruimte binnen het CWI-Enschede* (Master's thesis, University of Twente).

Bijlage 1. Topiclijst interviews

Intro

- Voorstellen
- informatie over anonimiteit en opnemen
- Vertellen over het onderzoek + aanleiding
- Vragen over waarom scheidsrechter geworden
- Vragen over ervaring als scheidsrechter + aantal jaar bij de club
- Vragen over verdeling jeugd/senioren (nadruk op alleen input over amateur seniorenwedstrijden)
- Vragen over omschrijving van de club (hecht, klein/groot, veel gesprekken/input voor clubscheidsrechters)
- Vragen over eigen verbondenheid met de club
- Vragen over eigen omschrijving van scheidsrechters stijl

Vragen over eigen inzicht in discretionaire ruimte

- Ervaar je als scheidsrechter genoeg ruimte vanuit de KNVB om eigen beslissingen te maken?
- Ervaar je als scheidsrechter genoeg ruimte vanuit je club om eigen beslissingen te maken?

Vragen over incidenten en regels

Ben je als scheidsrechter voldoende op de hoogte van de te nemen stappen na incidenten?

- Krijg je deze informatie vanuit de club of de KNVB of uit eigen scholing?
- Worden hier ook updates over gegeven bij verandering van regels? En door wie worden deze updates gegeven?

Hoe regelmatig komen incidenten voor?

- Intimidatie/schelden naar jou toe als scheidsrechter
- Intimidatie/schelden spelers onderling
- Overtredingen waar je rood voor hoort te geven
- Rode kaarten
- Gele kaarten
- Staken van wedstrijden
- Overige incidenten

Hoe ga je als scheidsrechter om met incidenten **rondom** de wedstrijd?

- Intimidatie/schelden (altijd rood/geel/staking?)
- Overtredingen/geweld waar je rood voor hoort te geven (altijd rood en/of staking?)
- Staken van wedstrijden (eerst cooldown? Überhaupt niet verder spelen?)
- Overige incidenten (ligt aan invulling scheidsrechter)

Hoe ga je als scheidsrechter om met incidenten **na de wedstrijd (dus bij het melden van incidenten)**

- Bij een rode kaart na intimidatie/schelden -> altijd melding bij de KNVB?

Zo ja:

- Waarom maak je altijd een melding bij de KNVB?
- Beleid van de club?
- Past bij de normen en waarden van de scheids (dus intrinsiek)

Zo nee:

- Waarom wordt er niet altijd een melding gemaakt bij de KNVB? (Hierbij open antwoord en vervolgens vragen of losse onderdelen invloed hebben bij gebrek aan antwoord)
- Verschil eigen club/andere club?
- Invloed van club om incidenten niet te melden?
- Regelgeving KNVB onduidelijk?
- Door administratieve druk?
- Verschil per situatie?
- Overige redenen?

- Bij een staking na intimidatie/schelden -> Altijd melding bij de KNVB?

Zo ja:

- Waarom maak je altijd een melding bij de KNVB?
- Beleid van de club?
- Past bij de normen en waarden van de scheids

Zo nee:

- Waarom wordt er niet altijd een melding gemaakt bij de KNVB? (Hierbij open antwoord en vervolgens vragen of losse onderdelen invloed hebben bij gebrek aan antwoord)
- Verschil eigen club/andere club?
- Invloed van club om incidenten niet te melden?
- Regelgeving KNVB onduidelijk?
- Door administratieve druk?
- Verschil per situatie?
- Overige redenen?

Bij een overtreding/geweld waar je rood voor hoort te geven -> Altijd melding bij de KNVB?

Zo ja:

- Waarom maak je altijd een melding bij de KNVB?
- Beleid van de club?
- Past bij de normen en waarden van de scheids

Zo nee:

- Waarom wordt er niet altijd een melding gemaakt bij de KNVB? (Hierbij open antwoord en vervolgens vragen of losse onderdelen invloed hebben bij gebrek aan antwoord)
- Verschil eigen club/andere club?
- Invloed van club om incidenten niet te melden?
- Regelgeving KNVB onduidelijk?
- Door administratieve druk?
- Verschil per situatie?
- Overige redenen

Bij een staking na overtreding/geweld -> Altijd melding bij de KNVB?

Zo ja:

- Waarom maak je altijd een melding bij de KNVB?
- Beleid van de club?
- Past bij de normen en waarden van de scheids

Zo nee:

- Waarom wordt er niet altijd een melding gemaakt bij de KNVB? (Hierbij open antwoord en vervolgens vragen of losse onderdelen invloed hebben bij gebrek aan antwoord)
- Verschil eigen club/andere club?
- Invloed van club om incidenten niet te melden?
- Regelgeving KNVB onduidelijk?
- Door administratieve druk?
- Verschil per situatie?
- Overige redenen

Bij een staking bij uiteenlopende redenen (kan ook zonder echte overtreding of zelfs rode kaart zijn) -> Altijd melding bij de KNVB?

Zo ja:

- Waarom maak je altijd een melding bij de KNVB?
- Beleid van de club?
- Past bij de normen en waarden van de scheids

Zo nee:

- Waarom wordt er niet altijd een melding gemaakt bij de KNVB? (Hierbij open antwoord en vervolgens vragen of losse onderdelen invloed hebben bij gebrek aan antwoord)
- Verschil eigen club/andere club?
- Invloed van club om incidenten niet te melden?
- Regelgeving KNVB onduidelijk?
- Door administratieve druk?
- Verschil per situatie?
- Overige redenen

Afsluiting

- Heeft u eventuele aanbevelingen voor de KNVB/clubs waardoor incidenten minder vaak voorkomen?
- Heeft u eventuele aanbevelingen voor de KNVB/clubs waardoor incidenten vaker gemeld worden?
- Heeft u nog andere zaken die u wilt melden omtrent dit interview?

Bijlage 2. Codeboom

Met het coderen van de data is gebruik gemaakt van de volgende codeboom.

Hoofdcode	Subcode
1. Scheidsrechter algemeen	
	1.1 Motivatie voor functie
	1.2 Ervaring als scheidsrechter
	1.3 Omschrijving scheidsrechter stijl
2. Verenigingskenmerken	
	2.1 Omschrijving vereniging
	2.2 Hulp voor scheidsrechters
	2.3 Verbondenheid met vereniging
3. Ervaren druk op beslissingen	
	3.1 Ervaren druk vanuit KNVB
	3.2 Ervaren druk vanuit vereniging
4. Informatievoorziening regelgeving	
	4.1 Informatie over melden incidenten
	4.2 Informatie over regelwijzigingen
5. Hoeveelheid incidenten	
	5.1 Intimidatie scheidsrechter
	5.1 Intimidatie onderling
	5.2 Rode kaart bij volgen regelgeving
	5.3 Rode kaarten
	5.4 Gele kaarten
	5.5 Stakingen
	5.6 Overige incidenten
6. Omgang met incidenten rondom wedstrijd	
	6.1 Omgang met intimidatie
	6.2 Omgang met overtredingen rode kaart bij regelgeving
	6.3 Omgang met stakingen
	6.4 Omgang met overige incidenten
7. Omgang met incidenten na wedstrijd	
	7.1 Melden van rode kaarten
	7.2 Melden van stakingen
8. Motieven niet volgen regelgeving	
	8.1 Cultuur van een wedstrijd
	8.2 Administratieve druk
	8.3 Anonimiteit
9. Motieven wel volgen regelgeving	
	9.1 Dader verdient een straf
10. Aanbevelingen verbeteren gedrag betrokkenen wedstrijd	
	10.1 Spelregelcursus
	10.2 Beleid van de club
11. Aanbevelingen vaker melden incidenten	

	11.1 Administratieve druk verlagen
	11.2 Anonimiteit waarborgen
	11.3 Algemeen beleid van de club maken